

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ANGLICKÉHO JAZYKA A DIDAKTIKY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Zuzana Škardová

Systém modálních sloves – aktualizace pro EMSA

English Modal Verbs – EMSA update

Praha, 2012

Vedoucí práce: PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

Ráda bych vyjádřila poděkování vedoucí své diplomové práce PhDr. Pavlíně Šaldové, Ph.D. za veškerou podporu a pomoc spojenou s psaním této práce.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu. Souhlasím se zapůjčením diplomové práce ke studijním účelům.

I declare that the following MA thesis is my own work for which I used only the sources and literature mentioned. I have no objections to the MA thesis being borrowed and used for study purposes.

V Praze dne 14. srpna 2012

Abstrakt

Diplomová práce si dává za cíl přispět do zamýšleného projektu aktualizace multimediální aplikace *EMSA (Elektronická mluvnice současné angličtiny)*. Tento projekt je založen na textu *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny* profesorky PhDr. Libuše Duškové, Dr.Sc. et al., který byl převeden do digitální podoby a je k dispozici na webových stránkách www.mluvniceanglictiny.cz. Po rozšíření o další komponenty by měla aplikace obsahovat doplňující a rozšiřující texty, relevantní bibliografické informace, cvičení, autentické příklady získané z elektronických korpusů, atd.

Konkrétním úkolem této diplomové práce je kritická revize kapitoly 8.4 *Modální slovesa*. Prvním krokem byl průzkum relevantní literatury a identifikace částí, které text mluvnice explicitně nepokrývá. Tyto poznatky jsou představeny v teoretické části práce (kapitola 1.) a týkají se především některých teoretických vymezení (např. definice centrálních a okrajových modálních sloves či druhů modality), údajů o distribuci a o nových tendencích ve vývoji modálních sloves. Druhým hlavním krokem bylo zpracování těchto poznatků do textů vhodných pro využití v projektu *EMSA*. Tento cíl je realizován v praktické části diplomové práce (kapitola 3.), ve které se nachází krátké texty určené k přímému doplnění odpovídajících sekcí kapitoly 8.4 v *EMSA* (3.1) a dále čtyři rozšiřující studie pokrývající následující témata: modální síla (3.2), frekvenční a registrová distribuce modálních sloves (3.3), nové tendence ve vývoji modálních sloves (3.4) a jistotní *have to* (3.5). Tyto doplňkové a rozšiřující texty jsou pro účely projektu napsány v českém jazyce a obsahem zohledňují potřeby uživatelů *EMSA*. Dalším příspěvkem do projektu *EMSA* je cvičení určené k procvičení modálních sloves s jistotní funkcí (zahrnuto sekci 3.2).

Abstract

This diploma thesis aims to contribute to the proposed project concerning the update of the multi-media application *EMSA (Elektronická mluvnice současné angličtiny, The electronic grammar of contemporary English)*. This project is based on the text of *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny* [Grammar of contemporary English against the background of Czech] by Professor PhDr. Libuše Dušková, Dr.Sc. et al., which was digitalized and can be accessed at the website www.mluvniceanglictiny.cz. In the

future, this application aims to contain supplementary texts, relevant bibliographic information, exercises, authentic examples acquired from electronic corpora, etc.

The particular task of this diploma thesis is the critical revision of chapter 8.4 *Modal verbs*. The first step was the survey of relevant literature and identification of parts which are not explicitly covered by Dušková's original text. These findings are presented in the theoretical part of the thesis (chapter 1.); they are concerned mainly with theoretical definitions (e.g. the delimitation of central and marginal modals or kinds of modality) and information concerning the distribution and recent developments of modal verbs. The second main step was to compile these findings into texts which would be suitable for the use in the project *EMSA*. This aim is fulfilled in the practical part of the thesis (chapter 3.), which contains short texts designed for a direct supplementation of concrete sections of chapter 8.4 in *EMSA* (3.1) and, further, four separate studies which cover the following topics: strength of modality (3.2), frequency and register distribution of modal verbs (3.3), new tendencies in the development of modal verbs (3.4) and epistemic *have to* (3.5). With respect to the purpose of this work, these texts are written in Czech; the content of the texts was designed to suit the needs of the users of *EMSA*. Another contribution to the project is an exercise on modal verbs with epistemic function (included section 3.2).

Table of Contents

0. Introduction	7
1. Theoretical background	10
1.1 General overview	11
1.1.1 Modality and its kinds	11
1.1.2 Formal features of modal auxiliaries.....	13
1.2 Distribution	16
1.2.1 Biber et al.: <i>Longman Grammar of Spoken and Written English</i> (1999).....	17
1.2.2 Kennedy: <i>Variation in the distribution of modal verbs in the BNC</i> (2002).....	22
1.3 Recent developments	24
1.3.1 Mair: <i>Twentieth-Century English</i> (2006)	24
1.3.2 Krug: <i>Emerging English Modals</i> (2000)	26
1.3.3 Leech et al.: <i>Change in Contemporary English</i> (2010)	29
2. Methodology.....	36
3. Practical outcomes.....	37
3.1 Additions to be embedded in the main body of the text	37
3.1.1 Additions to be embedded in section 8.41	37
3.1.2 Additions to be embedded in section 8.44	38
3.2 Strength of modality	46
3.3 Distribution of modal verbs	52
3.4 Recent developments of modals and semi-modals.....	55
3.5 Epistemic <i>have to</i>	57
4. Conclusion.....	64
5. Sources	67
6. Résumé.....	69
7. Appendix	75
7.1 Visit rate of <i>EMSA</i>	75
7.2 Sample of a supplementary text embedded in <i>EMSA</i>	76
7.3 List of examples of epistemic <i>have to</i>	78

0. Introduction

This diploma thesis is an attempt to contribute to the proposed project concerning the content and format update of the multi-media application *EMSA* (*Elektronická mluvnice současné angličtiny*, 'The electronic grammar of contemporary English' at www.mluvniceanglictiny.cz). *EMSA* is an internet website serving for research and study purposes of students and researchers of English linguistics.

The underlying component, and so far the only content, of *EMSA* is the text of *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny* [Grammar of contemporary English against the background of Czech] (*Mluvnice* henceforth) by Professor PhDr. Libuše Dušková, DrSc. et al. This text was digitalized and divided into separate thematic sections and subsections. Such structure not only allows easy internet access and reference, but it is hoped that the electronic medium will also allow inclusion of other types of information, such as relevant bibliographic information, supplementary texts concerning the particular sections, covering the topics both synchronically and diachronically. Other components of the project might include links to language corpora and exercises connected with the particular topics and examples acquired from a corpus.

The text of Dušková's contrastively-based academic grammar was first published in 1988 by *Academia* and, quoting Jan Firbas, "is the first of its kind produced in the field of Czech linguistics [and] is a piece of scholarship worthy of the tradition created by Vilém Mathesius". (Firbas in Dušková 1999: 7) "Her grammar is a bridge between the Czech and especially the British linguistic tradition. [...] In 1989 her grammar was awarded the Prize of Rector of Charles University for the best textbook of the year and has become a standard university textbook for students of English." (Klégr in Dušková 1999, 351). As such, the text has been published in three unrevised editions by *Academia* (1988, 1994 and 2006). The quality and popularity of the textbook in the so-called Information Age provokes questions on how the wealth of knowledge presented in *Mluvnice* can be adapted to the changes in educational life style. The creation of the *EMSA* website in 2009 was the first step, hoping to provide environment and tools for further development, as the number of users increases (cf. Appendix, 7.1).

The task of this diploma thesis is therefore to explore ways of how the existence of the website (and the complete “ideal” text it contains) can be used as a stimulus (or a starting point), namely how its content can be related to current research on a specific topic and in what ways it can be supplemented by either new data, explanations, comments or exercises. The specific area chosen for the thesis is to update the chapter 8.4 in *Mluvnice*, and in *EMSA*, i.e. the chapter on the English modal auxiliary verbs.

This topic was chosen due to the inherent complexity of its description in English grammars and the differences from the Czech system, as well as due to the interesting issues of recent rapid developments and changes in the system of modal verbs. Moreover, the recent approaches to modal verbs and modality in general tend to be broader and emphasize also the study of the discourse functions, which are not specifically treated in *Mluvnice*. Although this thesis focuses mainly on morphology (and meaning) – a delimitation set by the original text and its structure – it still hopes to extend information on functions performed by modal verbs in various registers using results of corpus linguistics and quantitative research.

As the objective of the thesis is fairly specific, it requires an approach on its own. It was decided the study should serve as a probe into various ways of building on the existing text. As such, the result is a mixture of “meta”-grammatical description and comment, and research proper. The task was consequently subdivided into the following four sections:

- 1) assessment of recent studies with respect to the content and structure of Section 8.4 in *Mluvnice*;
- 2) survey and summary of the main tendencies identified and kinds of information available;
- 3) compilation of concrete short pieces of text to be linked to concrete parts of Section 8.4, be it new information based on current research (such as shifts in the use of modal meaning, register characteristics), or description that was found as potentially useful to students (e.g. comparison of the strength of modality of the individual verbs);
- 4) minor studies with the aim to exemplify selected points that are not treated in sufficient detail or do not provide sufficient illustration by authentic examples

a. from the *BNC*, b. from the *CQP* (epistemic uses of *have to*) and c. the parallel English-Czech corpus *InterCorp* to provide authentic translation equivalents.

The particular approach adopted for each task is described in the respective sections. Generally, it can be said that the focus was on assessing the relevance of various pieces of information (general versus very specific), determining relation to concrete parts of *Mlumnice* 8.4, and bearing in mind what kind of supplementary information might be useful for the student, as well as wording the suggested pieces of text in the Czech language.

1. Theoretical background

The aim of this chapter is two-fold: a) to describe the treatment of modal verbs in *Mluvnice* (1.1), and b) to provide a survey of the relevant recent literature, including new handbooks of grammar (Biber et al. 1999, Huddleston and Pullum 2002) as well as monographs and articles dealing specifically with modal verbs. It covers matters of frequency (1.2) and the recent development (1.3) in the system of modal verbs, i.e. two general aspects that are interdependent to some extent. (Neither of these aspects is discussed in detail in the original text.)

In *Mluvnice*, the chapter on modal auxiliaries is structured in the following way. At first, the list of core modals and their characteristic grammatical features, i.e. formal morphology, is provided in section 8.41 (pp. 180-182). This is followed by a table of all forms of auxiliary verbs and modal auxiliary verbs (section 8.42, pp. 182-183), which is supplemented by a detailed description of contracted forms of modal auxiliaries, including their negated forms, in section 8.43 (pp. 183-185). In section 8.44, Dušková briefly defines modality and two basic types of modality, dispositional and epistemic (pp. 185-186), and gives a detailed description of the semantic system of modal auxiliaries, which includes core modals as well as some marginal modals (pp. 185-203).

The first section (1.1) of this theoretical chapter contrasts Dušková's definitions of types of modality and modal auxiliaries with definitions presented by major handbooks of grammar (a complete list is provided below in section 1.1). The latter two sections provide information which is not included in *Mluvnice*. The second section (1.2) focuses on distributional frequencies and register distribution of modal auxiliaries: the main bibliographic sources for this section were the *Longman Grammar of Spoken and Written English* (Biber et al. 1999) and Kennedy's article *Variation in the distribution of modal verbs in the British National Corpus* (2002). The third part of the theoretical chapter provides a brief insight into recent development of modal auxiliaries. The main sources for this section were Leech's *Change in Contemporary English* (2010) and Krug's *Emerging English Modals* (2000), and a supplementary source was Mair's *Twentieth Century English* (2006).

1.1 General overview

This section focuses on types of modality and formal features of modal auxiliaries, both of core modals and marginal modals. It provides a content summary of the topics discussed in *Mluvnice* (the semantic classification of modal verbs from pages 186-203 is not discussed in detail here) and contrasts them with the way they are presented in other handbooks of grammar, namely in *A Comprehensive Grammar of the English Language* (Quirk et al., 1985), *The Cambridge Grammar of the English Language* (Huddleston and Pullum, 2002), *Longman Grammar of Spoken and Written English* (Biber et al., 1999), and in the studies *Meaning and the English Verb* (Leech, 2004), *Twentieth Century English* (Mair, 2006), *Modality and the English Modals* (Palmer, 1979) and *Mood and Modality* (Palmer, 2001). Types of modality are discussed as they are presented in *Mluvnice* and in the aforementioned handbooks of grammar. Further, lists of formal features of modal auxiliaries and the lists of core modals in *Mluvnice* are compared to the lists provided in the other sources. This chapter also provides a list of marginal modal auxiliaries (Quirk's model).

1.1.1 Modality and its kinds

The chapter on modal verbs in *Mluvnice* cannot, for the sake of brevity, provide extensive description of modality in general, but it focuses on modal auxiliaries alone. In the secondary sources consulted in connection to this work, i.e. the aforementioned comprehensive handbooks of grammar, the sections on modal auxiliaries usually do include information on the concept of modality. As the topic is so broad and complex and based on Dušková's *Mluvnice*, this thesis will also concentrate mainly on modal auxiliaries. In order to have a base for the description of their features, kinds of modality will, however, also be shortly described.

Dušková describes the two main modal meanings of the English modals with the terms *dispoziční* ('dispositional') and *jistotní* (epistemic). She states that with dispositional modality, the speaker can express a certain disposition (attitude) of the agent to the feasibility of the action, i.e. whether he considers it necessary, doable (for the agent) or advisable. With epistemic modality, the speaker expresses the degree of his certitude, or whether he considers the content of the statement valid (certain, possible or impossible). (p. 185) Various handbooks of grammar use various terms to label these meanings, and they also present other meanings or sub-meanings.

In *The Cambridge Grammar of the English Language*, Huddleston and Pullum (2002) present deontic, epistemic, and dynamic modality. According to them, epistemic modality “concerns the speaker’s attitude to the factuality of past or present time situations” and deontic modality “concerns the speaker’s attitude to the actualisation of future situations.” (ibid: 178) There are cases in which it is not clear whether the modal meaning is epistemic or deontic, e.g. *You must be very tactful.* (ibid: 178) Dynamic modality is “concerned with properties and dispositions of persons, etc., referred to in the clause, especially by the subject NP.” (ibid: 178) Cf. *She can stay as long as she likes* (deontic modality, permission) and *She can easily beat everyone else in the club* (dynamic modality, ability). (ibid: 178) They add that the border between deontic and dynamic modality is often unclear, e.g. in the sentences *She can speak French* or *The most we can expect is a slight cut in the sales-tax.* (ibid: 178-179)

Dynamic ability is less central to modality than deontic permission in that it does not involve the speaker’s attitude to the factuality or actualisation of the situation. It does not apply as generally to the modal auxiliaries as do deontic and epistemic modality, and the clear ambiguities illustrated above for *can* are not found with the other auxiliaries. (Huddleston, Pullum, 2002: 179)

Biber divides modals and semi-modals into three major groups according to their main meanings (Biber et al., 1999: 485):

- (1) permission/possibility/ability (*can, could, may, might*),
- (2) obligation/necessity (*must, should, (had) better, have (got) to, need to ought to, be supposed to*)
- (3) volition/prediction (*will, would, shall, be going to*)

Further, he describes two different types of meaning. The first is intrinsic (deontic), which “refers to actions and events that humans (or other agents) directly control: meanings relating to permission, obligation or volition (or intention).” The agent here is usually human and the main verb is usually dynamic, e.g. *You can’t mark without a scheme. You must make a scheme.* (ibid: 485) The other is extrinsic (epistemic); it “refers to the logical status of events or states, usually relating to assessments of likelihood: possibility, necessity or prediction.” This meaning usually occurs with non-human

subjects and the meaning of the main verb is usually stative, e.g. *But in other cases his decisions will seem more radical.* (ibid: 485-486)

Leech describes the meaning of modal verbs similarly, in terms of 'possibility', 'permission' and 'ability'. (Leech, 2004: 73) Similarly, in the study *Modality and the English Modals* (1979), Palmer categorizes the modal meanings into epistemic, deontic and dynamic. (In his study from 2001, *Mood and Modality*, Palmer adds also a fourth kind of modality: evidential modality.)

From these descriptions it can be seen that Dušková subsumes the terms *deontic* and *dynamic* modality under a single term, i.e. *dispositional* modality. This dichotomy is functional, as the semantics of dispositional modality is adequately explained. This is similar to the use of terminology in e.g. Leech (2010), in which the term *deontic* modality subsumes both *deontic* and *dynamic* modality.

1.1.2 Formal features of modal auxiliaries

In the first subsection of the chapter on modal verbs in *Mluvnice* (pp. 180-185), formal features of modal verbs are described. Similarly as in *A Comprehensive Grammar of the English Language* (Quirk et al., 1985: 121-127), Dušková lists and describes specific features modal verbs have in common with auxiliary verbs (pp. 180-181): position of the operator in negative finite clauses (the first auxiliary verb is placed before the negation *not*), negative and verb contractions (*not* can usually be contracted and attached to the operator that precedes it), inversion of subject and operator (possible, especially in interrogative clauses), operator in reduced clauses (e.g. *Won't you try again? – Yes, I will.*) and bare infinitive following the auxiliary (modal) verb (e.g. *They might have stolen it.*). Unlike Quirk, Dušková does not mention the function of the operator as emphatic positive (*Won't you try again? – Yes. I WILL try again.*), pre-adverb position (*She would probably never have / probably never would have / would probably never have believed that story.*), quantifier position (*All the boys will be there – The boys will all be there*) and independence of subject. Concerning the last feature: unlike most main verbs, auxiliaries are semantically independent of the subject, which is reflected in at least three ways: (1) "there is a lack of semantic restrictions between the subject and the auxiliary verb" (cf. *The man/The bus ought to be here at five.* and *The man/*The bus hopes to be here at five*), (2) "there is the possibility of construction with existential *there* (*There used/*There hoped to be a school on the island.*) and, (3) "if other conditions are

(b) Marginal modals	<i>dare, need, ought to, used to</i>
(c) Modal idioms	<i>had better, would rather/sooner, be to, have got to, etc</i>
(d) Semi-auxiliaries	<i>have to, be about to, be able to, be bound to, be going to, be obliged to, be supposed to, be willing to, etc.</i>
(e) Catenatives	<i>appear to, happen to, seem to, get + -ed participle, keep + -ing participle, etc</i>
(f) Main verb + non-finite clause	<i>hope + to-infinitive, begin + -ing participle, etc</i>

Marginal modals share the typical features of central modals. However, *dare* and *need* have a homomorphic version which is constructed as a main verb. “*Ought*, too, may be treated as a central modal if speakers construct it with the bare infinitive,” however, it usually takes the *to*-infinitive, which is also a rule for *used to*. (ibid: 138-140)

Modal idioms begin with an auxiliary verb and are followed by an infinitive. These verbs do not have non-finite forms, i.e. they cannot follow other verbs in the verb phrase, which is a typical feature of auxiliary verbs. However, unlike auxiliaries, they do not behave as operators (usually only the first word alone that acts as operator). (ibid: 141)

Semi-auxiliaries “consist of a set of verb idioms which express modal or aspectual meaning and which are introduced by one of the primary verbs *have* and *be*.” (ibid: 143) These verbs fulfil many criteria of modal verbs; however, unlike auxiliary verbs, they cannot for instance form its negation by adding *not* to the second or third words. (ibid: 143) It is important to note that “these idioms can fill slots in a modal verb paradigm where modal auxiliaries of equivalent meaning cannot occur, e.g. *We haven’t *could/be able to solve the problem.*” (ibid: 144)

Catenative verb constructions “have meanings related to aspect or modality, but are nearer to main verb construction than are semi-auxiliaries,” as they pattern entirely like main verbs in taking *do*-support, e.g. *Sam didn’t appear to realize the importance of the problem.* (ibid: 146) Quirk also includes in this group verbs that resemble the auxiliary *be* in that they take the *-ing* participle in progressive constructions or the *-ed* participle in passive constructions: *The girl started out/kept on working.* (ibid: 146-147)

The system of marginal modals is not described in *Mluvnice*. Dušková does mention several marginal modals, e.g. as mentioned above, she lists *dare*, *need*, *ought* and *used to* as core modals while Quirk describes them as marginal modals, and she describes functions of *have to*, mentions *be to*, etc. However, no complex overview is provided, as the chapter is focused mainly on the core modals.

Semantic system of modal verbs

The rest of the chapter in *Mluvnice* (pp. 185-203) is dedicated to the description of the semantic system of modal auxiliaries. It is divided into an introduction and eight subchapters, which are divided into further subsections, dealing with the respective verbs and their meanings. In the introduction, Dušková briefly explains the types of modality and points out the difference between the ways of expressing epistemic modality in English and Czech. The following subchapters deal in detail with the following modal auxiliaries and their Czech counterparts: (1) *can, could, be able to*, (2) *may, might, be allowed to*, (3) *must* (incl. *have to, have got to*), (4) *should* (incl. *be to, had better*), (5) *ought (to)*, (6) *shall*, (7) *will, would* (incl. *used to*) and (8) *dare*.

Semantic features of modal verbs are described in many extensive studies. Dušková's description is sufficiently thorough and provides not only detailed description of the features and behaviour of English modals, but also the ways they are typically translated into Czech. As a complex overview of all semantic aspects of all modal verbs would be too broad a topic to be dealt with in detail, our approach to the points to be covered will necessarily be selective, as was explained in the introduction.

1.2 Distribution

Due to the advancement of corpus analysis and quantitative methods, one of important contemporary ways of researching and describing language is the register characteristics. This chapter provides a summary of relevant information from Biber's chapter on modal verbs in *Longman Grammar of Spoken and Written Language* (1999) and from Kennedy's article *Variation in the distribution of modal verbs in the British National Corpus* (in: Reppen, R.; Fitzmaurice, S.M., Biber, D. *Using Corpora to Explore Linguistic Variation*, 2002). Quantitative results thus offer a bird's eye perspective on modal verbs regarding their prevailing functions and spread within the system. As for

this paper, the overall quantitative assessment may be important for a potential choice of aspects to be treated and exemplification, e.g. lexical associations, registers, etc.

1.2.1 Biber et al.: *Longman Grammar of Spoken and Written English* (1999)

Statistically, there is more than one lexical verb in ten words; primary auxiliaries are about twice as frequent as modal auxiliaries (the verb *be* being about as frequent as all the modal auxiliaries together). (Biber et al., 1999: 358-359) Biber deals with modals and semi-modals in chapter 6.6. He divides them into nine central modals (*can, could, may, might, shall, should, will, would* and *must*) and marginal auxiliaries or semi-modals (e.g. *need (to), ought to, dare (to), used to*, or expressions such as *(had) better, have to, be supposed to, be going to* etc.), which share some features with central modals but in some ways they behave differently. (ibid: 483-484) As mentioned in section 1.1.1, he divides modals and semi-modals into three main categories according to their meaning: (1) permission/ possibility/ability: *can, could, may, might*, (2) obligation/necessity: *must, should, (had) better, have (got) to, need to, ought to, be supposed to* and (3) volition/prediction: *will, would, shall, be going to*. There are two types of meaning that a modal can have, intrinsic and extrinsic (deontic and epistemic). (ibid: 485) Biber uses these categories and labels in the distributional analyses.

General distribution of modals and semi-modals in registers

In the first subchapter, Biber describes distribution of modals and semi-modals. Generally, the modals *can, will* and *would* are extremely common, and *shall* is relatively rare. He notes that, concerning the modal pairs, the past-time variant tends to be less frequent in all cases with the exception of *shall/should*. Both modals and semi-modals show the highest frequency in conversation and the lowest in news and academic prose. Semi-modals are five-times more frequent in conversation than in the written registers, and are considerably less common than central modals. (ibid: 486-487)

Generally, modal auxiliaries are markedly more common in conversation and fiction; according to Biber, this applies especially to modals that mark obligation/necessity and volition/prediction. "In contrast, semi-modals tend to be more common in AmE, especially *have to* and *be going to*." (ibid: 487) For both British and American English it further applies that the semi-modals *(had) better* and *(have) got to* are mainly restricted to conversation. (ibid: 487)

“Most modals have strikingly different distributions across registers;” *can* and *could* are fairly common in all registers, *can* being used particularly in conversation and academic prose, *could* especially in fiction. (ibid: 487) *May* is very frequently used in academic prose but rarely in spoken language. *Must* and *should* are also fairly frequent in academic prose. *Will* and *would* are also relatively common across registers, *will* being particularly frequent in conversation and news writing and *would* in conversation and fiction. (ibid: 487-488) *Be going to* is the most frequent semi-modal in conversation; *have to* is also very common and in frequency it is followed by *(had) better*, *(have) got to* and *used to*. “*Have to* is the only semi-modal that is relatively common in the written expository registers as well as in conversation and fiction.” (ibid: 488) These findings show that although semi-modals are very frequent in conversation, they scarcely appear in written language. This is especially valid for American English; British English is more innovative in this way.

The findings about the distribution of modal verbs across registers show that modals with obligation/necessity meanings have generally lower frequency than modals of other meanings. According to Biber, the reasons for this might be “a general tendency to avoid the face threatening force of expressions with an obligation meaning.” (ibid: 489) Also, “semi-modals have become better established in this semantic domain, apparently replacing the modal verbs to a greater extent.” (ibid: 488-489) There are six semi-modals that express obligation/necessity, *have to* being the most common one, the only one that is used in all registers. (ibid: 490) Unlike most other modals or semi-modals, *be going to* and *used to* are used mainly to mark time distinctions rather than personal stance. The former (referring to the future) is mainly used in conversation but quite rarely in written language. The latter (referring to past habitual behaviour) is also more frequent in conversation. (ibid: 490)

Verbs that occur predominantly with modals

In the next subchapter, Biber provides a list of individual verbs that occur predominantly with modals:

over 60% of the time: *abide, admit, afford, appeal, assure, cope (with), discern, fathom, guarantee, handle, imagine, interact, resist, settle for, suffice, survive, tolerate*

over 40% of the time: *account for, advise, aid, believe, benefit, claim, compete, continue, contribute, count on, debate, deduce, endanger, end up, expect, exit, focus, forgive, get over, grumble, harm, insure, jeopardise, muster, outweigh, overwhelm, pause, predispose, reach, rely, respect, settle for, solve, tempt, withstand.* (ibid: 490)

“The verbs that show the strongest association with modal verbs (rather than tense) are mostly mental verbs.” (ibid: 491) These verbs are used mainly to express emotions, attitudes or cognitive states, which are personal by nature, i.e. they commonly occur with modals that express a personal stance. “The modal verbs *can* and *could*, often combined with negation, are particularly common: *I can't cope with this.*” (ibid: 491)

Intrinsic and extrinsic uses of modals in various registers

The following sections focus on intrinsic and extrinsic uses of individual modals, taking in consideration their preferences with these meanings in various registers. The main registers chosen for this particular analysis are conversation and academic prose, as they provide contrasting results. (Biber et al., 1999: 491)

The permission/possibility/ability modals

Concerning academic prose, *could*, *may* and *might* “are used almost exclusively to mark logical possibility.” *May* is most frequent in this function; this use is also more frequent (than permission) for *may* in conversation, although *may* does not occur in spoken language very frequently. (ibid: 491-492) *Can*, the fourth modal that expresses permission/possibility, is used in academic prose not only to express logical possibility, but also ability: the same versatility is valid for *can* also in conversation. (ibid: 491-492) *Could* and *might*, on the other hand, express more often logical possibility than permission or ability. (ibid: 492) “Permission is rarely expressed in academic writing. Logical possibility is also predominant use of these modals in conversation.” (ibid: 491) The results show that *might* is used more or less only to mark logical possibility. *Can*, on the other hand, is commonly used for permission, ability or logical possibility, which might sometimes cause ambiguity. (ibid: 492) Ambiguities may also arise for *could*, which also expresses various functions. *May* seems to be losing its popularity as a marker of permission. (ibid: 493)

The obligation/necessity modals and semi-modals

Must, should, have to and *need to* are generally less common than others. (ibid: 493) The latter three are mostly used to express personal obligation; *must* also frequently expresses logical necessity and it is commonly used in both its functions. In conversation it is used primarily in its epistemic sense, whereas in academic prose the deontic sense is slightly more preferred. (ibid: 494) Biber comments that obligation/necessity modals are most often used to express personal obligation, which is especially valid for *should* and *have to* in conversation (the latter being most frequent of these four expressions). (ibid: 494) Surprising is that, despite the impersonal nature of this register, “personal obligation is also by far the most common meaning of these modals in academic prose.” (ibid: 494) The most interesting example of this is *must*, which, contrary to expectations, is preferred as a marker of logical necessity in conversation and as a marker of personal obligation in academic prose. (ibid: 495) It is suggested that the rarity of deontic *must* in conversation is due to its strong directive force; instead, *should* is regarded as more polite (both modals are frequently used to express logical necessity in academic prose). “In academic prose, since there is no individual addressee, the use of *must* meaning personal obligation is not interpreted as confrontational.” (ibid: 495)

The volition/prediction modals and semi-modals

In academic prose, modals expressing volition/prediction are most often employed to mark prediction: *will* is especially common in this function, *would* is also fairly frequent. Biber notes that *shall* marks volition more frequently than prediction (although generally it is not very frequent in either of these functions). (ibid: 495) In conversation, both volitional and prediction functions are employed. “In conversation, *shall* is typically used as a volitional modal in questions acting as offers or suggestions.” (ibid: 496-497) “*Would* is used particularly to mark both volition and prediction; *will* is also common with both meanings (and is often ambiguous).” (ibid: 495) *Be going to* is heavily used in conversation, but rarely in academic prose. (ibid: 495) It is also interesting to note that in conversation *be going to* is mainly used for expressing personal volition. (ibid: 496)

Combinations of modal verbs with marked aspect of voice

In the next section, Biber presents findings concerning combinations of modal verbs with marked aspect or voice. “Although modals cannot combine with tense, they can combine with marked aspect and voice.” (ibid: 497) Modals can combine with the passive voice (*should be supplied*), with the perfect aspect (*would have been easier*) and with the progressive aspect (*has got to be moving*). (ibid: 497) The connection of modals and the passive voice is not frequent in conversation and fiction, but it is fairly common for some modals in academic prose. The connection with the passive voice is frequent for instance in case of *can* and *should*, and to some extent also with *could* and *must*. Modals expressing volition/prediction are very rare with the passive, even in academic prose. (ibid: 499) “Perfect aspect with modals is most common in fiction (and news).” (ibid: 499) Modals that most frequently occur with the perfect aspect are the ones expressing permission/ability *might* and *may* and the ones expressing obligation/necessity, *must* and *should*. The present/future time referring modals *can*, *will* and *shall* occur with the perfect aspect very rarely; “the two comparable modals with past time connotations – *could* and *would* – do occur with perfect aspect.” (ibid: 499) Progressive aspect does not usually occur with modals; however, there are some exceptions: “the obligation/necessity modals in conversation, especially the semi-modal *be supposed to*” and “the volition/prediction modals in news (note that the modal *shall* is rare in frequency but occurs a high percentage of the time with progressive aspect).” (ibid: 499)

From these results it can be seen that the associations of modals or semi modals with some particular voice or aspect is connected with the meaning of the modal. (ibid, 1999: 499) For instance, *will*, *would* and *shall* do not frequently occur with the passive, as they “often mark volition/prediction and often overtly express the agent of the main verb.” (ibid: 499) Contrary to that, *can* and *could* occur with the passive frequently, as they express logical possibility. *Must* and *should*, which are used in academic prose to express obligation, also often take passive, as it helps avoid explicitness. They also occur fairly frequently with perfect aspect in fiction and news, “where in the absence of tense the aspect marker serves to provide a past time reference.” (ibid: 500) Contrary to the usual use of *must* and *should* in academic prose, in fiction and news the connection with perfect aspect most often marks logical necessity; usually referring to past events (“*must*

have been”). (ibid: 500) In conversation, the connection of perfect aspect with a modal “accounts for the surprisingly frequent use of *must* marking logical necessity.” (ibid: 500) The modals expressing possibility, *may* and *might* are also commonly used with the perfect to express a certain degree of doubt about some past event. Not many modals occur with the progressive aspect; in conversation it is usually to mark a personal obligation or an occurrence that is in progress or likely to happen in the future. (ibid: 500) Volition/prediction modals often connect with progressive aspect to mark future events that will take place over a period of time (“*will be going*”). (ibid: 501)

Sequences of modals and semi-modals

In the last subchapter, Biber discusses sequences of modals and semi-modals. “The semi-modals *have to*, *need to* and *be going to* can occur in series following another modal or semi-modal,” in particular in combination with modals expressing volition/prediction (“*I’m gonna have to stay.*”). (ibid: 501) The corpus findings say that these sequences are by far most frequent with *have to* in all registers examined. Sequences of a modal + *need to* are also relatively frequent; they are most commonly used in academic prose. Sequences of a modal + *be going to* are not frequent and occur mostly only in conversation and fiction. (ibid: 501) On the whole, these sequences are more frequent in written registers, perhaps due to the fact that spoken language prefers less-complex structures. “The only complex modal combination that occurs commonly in conversation is the one that combines the two most common semi-modals: *be going to have to.*” (ibid: 502)

1.2.2 Kennedy: *Variation in the distribution of modal verbs in the BNC (2002)*

General frequency of individual modals

As the title suggests, Kennedy studies the variation in the distribution of modal verbs in the *British National Corpus*. General findings reveal that *will*, *would*, *can* and *could* account for nearly 73% of all core modals in the BNC, with *will* alone accounting for 23% of all core modals. (Kennedy, 2002: 76-77) Their frequency ranks as highest in both written and spoken texts. Modals in general are markedly more frequent (by about 30%) in spoken English. (ibid: 78) Concerning contracted modal forms (excluding the contraction of *not*), there are 10.7% of contracted modals in total; in spoken English the proportion is much higher, accounting for as much as 29.2% of modals (as opposed to

7.4% of contracted modals in written English). There are approximately 12% of negated modals, accounting for 16% in spoken English and 11.1% in written English. (ibid: 78) Kennedy shows that for instance *can* is particularly frequent in negative contexts, explaining that the refusal of the type *I can't help you* is preferred to *I won't help you*. "Unpleasant things like refusals or prohibitions are perhaps best left to a faceless written medium or are more appropriately expressed through the use of the passive voice." (ibid: 79)

Distribution of individual modals in written genres

Next, Kennedy presents results of the analysis of the distribution of individual modals in nine written genres. *Will* shows greater frequencies in Applied Science, Commerce, Finance and Leisure. *Would* and *could* occur frequently in Imaginative Prose and World Affairs (journalism) but not in scientific genres, which is rather the domain of *can* and *may* (frequent in Natural and Pure Science). (ibid: 79) *Should* occurs slightly more frequently in Social Science, Commerce and Finance. (ibid: 80)

Distribution of individual modals in verb structures

The last part of the analysis focuses on nine verb structures in which modal verbs occur: (#1) modal alone, (#2) modal + infinitive / (#3) + *be* + past participle (passive) / (#4) + *be* + present participle (progressive aspect) / (#5) + *have* + past participle (perfect aspect) / (#6) + *be* + *being* + past participle or adjective / (#7) + *have* + *been* + past participle / (#8) + *have* + *been* + present participle / (#9) + *have* + *been* + *being* + past participle or adjective. Generally, *can*, *could*, *should* and *must* tend to occur frequently with the passive voice, whereas *may*, *might*, *should* and *must* with the perfect aspect. (ibid: 81-82) In general, the structure with modal + infinitive accounts for 76% of all modals in the BNC (in spoken text even as much as 84.9%, in imaginative prose 81.3%); structures 2 and 3 together cover over 90% of all modals in the BNC, throughout the genres. (ibid: 82) Modals alone usually occur in elliptic constructions, i.e. mostly in speech (6%) and imaginative prose. Conversely, modal with passive occurs in these genres least frequently; it is mostly used in Sciences, World Affairs, Commerce and Finance. (ibid: 83-84) Structures 4, 5, 7 and 8 are not frequent in any genre, and structures 6 and 9 are extremely rare.

Concerning particular modals, their occurrence in the particular verb phrase structures naturally varies. For instance, 94% of the tokens *dare* and *used to* occur in structure 2, whereas *should* and *must* have in the same structure about 63% and 65% respectively (probably due to the higher proportion of epistemic use). (ibid: 84) On the other hand, in structure 3, “where the mean for all tokens is 14%7, *should* (26.3%), *must* (19.5%) and *can* (21.9%) have a much higher proportion of their tokens than any of the other modals,” but for instance *would* occurs in this structure infrequently (7%). (ibid: 84) *Would* (37.7%), *could*, *may*, *might* and *must* frequently occur in structure 5, typically in their epistemic sense (*she must have known*), while *will* (4%), *can* and *shall* are rarely used here. (ibid: 84)

Both these studies are concerned with distribution of modal verbs. Biber’s study is more comprehensive, in that it explores more topics, while Kennedy’s study presents data about general distribution and then it focuses mainly on distribution of individual modals in particular verb structures, a topic which is also included in Biber’s study. Kennedy’s text offers a slightly different point of view (e.g. it explores more verb structures) which provides supplementary information to Biber’s text; however, it should be noted that concerning the points in which these two studies deal with the same phenomenon, their findings are in accord.

1.3 Recent developments

This section summarizes findings from the most comprehensive recent studies that deal with the development of the English modal system. This involves a chapter from Mair’s *Twentieth-Century English* (2006), the most important points from Krug’s study *Emerging English Modals* (2000) and, most importantly, from Leech’s new study *Change in Contemporary English* (2010). Other studies were also inspected, such as e.g. Declerck et al.’s *The grammar of the English tense system: a comprehensive analysis* (2006) or Facchinetti et al.’s *Modality in Contemporary English* (2003); however, they included a number of studies on too narrow topics to fit the purposes of this work.

1.3.1 Mair: *Twentieth-Century English* (2006)

In his corpus-based study *Twentieth-Century English*, Mair discusses the development of the modal auxiliaries *must* and *shall*, *may* and *might*, and the semi-modals *have (got) to* and *need to*. (Mair, 2006: 100-1) The results of corpus analysis

show that the use of *shall* has not been decreasing only in the last decades, but throughout the whole of the twentieth century. (ibid: 102) However Mair points out that “the incidence of modal verbs, individually and as a class, is strongly dependent on discourse type” and that “*shall*, while receding, is not going to disappear completely because of its secure base in specific uses among the youngest age group.” (ibid: 103) Although *shall* is no longer being used to express strong obligation (this function is now performed e.g. by *must*, *should*, *be supposed to*, *be to*), it is going to keep occurring in questions and various formulaic uses. (ibid: 107)

Must also shows a decline in the last five decades, showing the highest rate at older speakers; on the other hand, the frequencies are similar as those in the nineteenth century. Mair discusses the decrease in the use of *must* in relation to a corresponding increase of *have to*, *have got to* and *gotta*. However, the corpus findings point to fluctuation rather than directed change: “overall, *have (got) to* has not increased to such an extent as to compensate for the decrease of *must* in the four written corpora studied.” (ibid: 103) Mair explains that the functional range of *must* has been narrowed in informal speech, while the phonetic fusion of *have got to* has been progressing into *gotta*. (ibid: 104) According to the analysis based on the Santa Barbara Corpus of Spoken American English and the conversation component of ICE-GB, the semi-modal *have to* has become the most frequent marker of obligation and necessity in both British and American spoken English. The results of another analysis based on ICE-GB show that in spoken British English, *have to* is replacing *must* in its deontic function, but not in its epistemic use. (ibid: 105)

Mair further mentions the marked increase of the use of *need to* (as a lexical verb with modal functions) as a new and so far unexplored phenomenon. He argues that this might be due to the politeness benefits of its use, as speakers might often prefer it to *must* or *have (got) to*. “Auxiliary *need*, on the other hand, is receding.” (ibid: 108)

In the next section, Mair sums up findings from other recent studies:

- the demise of past deontic *might* (e.g. *I begged that I might stay*)
- a tendency to replace *may* with *can*, both deontic and epistemic
- a loss of the functional distinction between epistemic *may* and *might*
- a tendency for *may* to be used (or misused) for *might* (ibid: 109)

He also presents findings from his study with Leech (*The Handbook of English Linguistics*, 2006), reporting that the least frequent modals *shall*, *ought to* and *need* have decreased even more, *must* and *might* have also declined markedly, while the positions of *will*, *can* and *would* have not weakened at all. They also observe that, although semi-modal expressions have expanded and are proportionally more frequent in the spoken material than in written, it is not likely that the use of semi-modals is increasing at the expense of the core modals, as they are still much less frequent than the core modals: “added together, they are less frequent than the single modal *will*.” (Mair, 2006: 110)

1.3.2 Krug: *Emerging English Modals* (2000)

Reorganization of the English modal system

In the introduction to his study *Emerging English Modals*, Krug argues that although it has been generally agreed that the English modal system has been undergoing reorganization, research so far has mainly concentrated on central modals only. (Krug, 2000: 1) Thus he decides to focus on marginal modals; for the purpose of the analysis, he chooses statistical empirical research based on corpus analysis. He states that quasi-modals (i.e. Quirk et al.’s marginal modals, modal idioms and semi-auxiliaries) like *be going to*, *have got to*, *have to* and *want to* have been changing their categorical statuses, assuming some of the features ascribed to central modals. (ibid: 1-2) According to Krug, quasi-modals are undergoing the process of auxiliarization: changes are happening on the phonological level (e.g. reduction in pronunciation to *gonna*, *gotta*, *hafta* and *wanna*), but also on the level of morphology, semantics, syntax and pragmatics. (ibid: 2) In this study, Krug decides to take into question the following aspects:

syntactic reanalysis; phonological erosion; cliticization; increase in discourse frequency; iconicity; the question of tense neutrality; the genesis of modal semantics; extension from deontic to epistemic or future meanings; semantic generalization; subjectification and other types of pragmatic inferencing. (ibid: 2-3)

This number of developments suggests that these expressions might be forming a new class of English verbs, which Krug calls emerging modals. He arrives at this conclusion after a thorough study of the group of quasi-modals. The factors he observed

in his work primarily were: the phonological form, morphosyntactic properties and discourse frequency of potential category members. Krug included these factors in a mathematical simulation of a model based on the Newtonian gravitation theory. This model “yields a prototypical internal structure for the group of emerging modals”; this category contains “(at least) the items *be going to, have got to, want to, have to, need (to), ought (to) and dare (to)*, where the order indicates decreasing centrality.” (ibid: 3) Krug further explains that the more prototypical modals act as gravitational centres that influence the more peripheral (less frequent) members of the group. (ibid: 3)

Have to and have got to

In his analysis, Krug finds that *have to* and *have got to* have increased in discourse frequency, which is a sign of grammaticalisation in progress: “high frequency is typical of grammatical items, whereas open-class items generally enjoy much lower discourse frequencies”. (ibid: 74) These expressions have also undergone the extension from deontic to epistemic modality, which has, historically, been the case with other English modals as well. (ibid: 91) Krug notes that the semantics of futurity might also evolve for these verbs, as “obligation often points to the future because the predicate action is typically not actualized.” (ibid: 91)

Krug notes that researchers have so far agreed on two points.

First, under negation and in questions *have to* occurs predominantly with *do* support. Second, *have got to* is not found at all [...]or very rarely [...] in negation and interrogatives. (ibid: 103)

Krug sums up that *gotta* fulfils more auxiliary criteria than its historical predecessor *have got to*; it “enjoys the highest degree of grammaticalization of the variants investigated.” (ibid: 109, 111) He concludes that the variants of the construction “represent different stages in the process of grammaticalisation: the more explicit ones” (the less heavily reduced variants) “are also less grammaticalized.” (ibid: 109) Stylistically, *gotta* is preferred in informal situations, which generally applies also for *have got to*. *Must*, on the other hand, “leans towards the formal end of the formality cline.” (ibid: 109-110) As opposed to *have got to (gotta)*, *have to* is widely used also in formal speech and writing. (ibid: 111) However, unlike *have got to (gotta)*, *have to*

“seems to be moving towards main verb behaviour in interrogatives and negation.”
(ibid: 115)

Want to and wanna

Krug argues that *want to* exhibits signs of ongoing modalization. (ibid: 117) Its meaning has been extending from its main volitional meaning to obligation as well as to epistemic meanings. (ibid: 148-150) The phonetically eroded variant *wanna* is now common in British English as well and is not restricted to regional or nonstandard English; it is mainly used by younger speakers (ibid: 161), but even generally this expression now seems to be widely acceptable. (ibid: 155) Krug brings many arguments supporting the claim that *want to* indeed is an emerging modal that has been undergoing auxiliarization; however, it doesn't fulfil all criteria of central modals. (ibid: 165) Similarly as for *have to*, it is unlikely for *want to* to take *not* negation, i.e. the periphrasis with *do* is probably not going to change. (ibid: 165) Krug also suggests that *want to*, due to drag chain, has been filling the gap in volitional modality after *will* (formerly with volitional semantics) grammaticalized as a future marker. (ibid: 166)

Need (to), ought (to) and dare (to)

Concerning the present day properties of marginal modals *need (to)*, *ought (to)* and *dare (to)*, they

- take both *not* negation and *do* periphrasis
- in questions, they can be used as operators, but they can also take *do* support
- they can take both bare and *to* infinitives
- third person singular inflection for the simple present tense is sometimes present, sometimes absent (ibid: 199)

Krug's research on *dare (to)* suggests that in British speech, the behaviour of this verb is closer to central modals rather than to main verbs. (ibid: 200-202) As opposed to this, the verb *need (to)* seems to strongly favour properties of lexical verbs (it prefers *do* negation, takes infinitive with *to*, usually takes *-s* in third person singular). (ibid: 202-203) *Ought to* generally tends to behave more like a lexical verb (it takes *to* infinitives in positive contexts). (ibid: 204-206)

Emerging English modals

Krug says that there is a strong connection between the increase in frequency and phonological changes (contractions). (ibid: 177) Frequent sequences can undergo contractions with a following infinitival *to*, while infrequent ones cannot. (ibid: 182) The contracted forms (*wanna*, *gonna*, *gotta*, and also *hafta/hasta*) seem to be gradually becoming a standard. (ibid: 194) These changes spread from spoken language through drama to formal spoken language, fiction and journalese: the change goes across genres, but in some of them it might never happen, e.g. due to prescriptivism. (ibid: 196-198)

Krug goes on to describe the motivations for the emergence of the modal constructions in question; semantic erosion and phonological erosion. Further on, he suggests the necessity of introducing a new category of “emerging modals” for *want to* and *have got to*. (ibid: 214) He describes two models for this change, one that captures the interaction between several varieties in the dispersion of the natural change from below (informal spoken language triggering such changes), and one that describes the categorization through the analogy to gravitational fields.

1.3.3 Leech et al.: *Change in Contemporary English* (2010)

In this study, Leech et al. devote two chapters to core modals and marginal modals respectively. Their general findings are that the former group has been significantly declining in use, whereas the latter has been increasing. To achieve complex results, the research was based on several corpora, spoken and written, British and American. (Leech, 2010: 71)

Core modals

The first part of the analysis shows that there has been an overall decline in the use of modal verbs between 1961-1991 (overall decline is by 10.6%): the most frequent modals *could*, *will* and *would* declined less dramatically and *can*, as the only exception, slightly increased in frequency. However, the seven less frequent modals decreased by 22.7% on the average: especially *shall* (43.5%), *may*, *must*, *need* and *ought to*. (Leech, 2010: 71-73) Concerning written genres, the overall decline is apparent there, with the exception of Learned texts. (ibid: 75) Leech argues that this might be due to “the prominence academic writing gives to the modalities expressed by *can* and *may*”. (ibid: 76) The analysis of spoken corpora suggests that modals have declined in the spoken

language to the same extent as in the written, with a sharper decline of the less frequent modals and little change in use of the most frequent modals (with an exceptional increase of *would* by 10.4%). (ibid: 76-78)

Concerning the theory that the decline of core modals might be connected with the rise of semi-modals, the corpus findings show that central modals were nearly seven-times more common in the 1960, with the ratio lowering to 5.4 in the 1991 corpora. Despite the rise in the use of the semi-modals, Leech states that this fact cannot be fully accountable for the decline of core modals. A much more marked difference, however, has occurred in speech: the ratio in British speech has decreased between 1960 and 1990 from 4.0 to 2.7 modals per semi-modal, and even more radically so (to 1.6) in American speech. (ibid: 78-79)

Next, Leech analyses *shall*, *ought to* and *need to* to bring explanation for their rapid decline. Apparently, these modals “show signs of diminishing functionality, and perhaps obsolescence”. (ibid: 80) He describes one sign which applies to all modal auxiliaries and which he calls ‘paradigmatic atrophy’:

the number of the various grammatical contrasts which constitute the paradigm of an English verb is reduced, so that only some of the possibilities are available, or at least are likely to occur. (ibid: 80)

The verb *shall* has now virtually no past tense (similarly as *must*, *need* and *ought to*) and its futurity is restricted to first-person subjects. Its occurrence with second-person subjects is limited to archaic contexts, and third-person subjects are restricted mainly to legal English, e.g. *He is determined, come what may, that Algeria shall remain French*. This feature might be called obsolescence or ‘distributional fragmentation’. (ibid: 80-81) Another factor of paradigmatic atrophy is the increasing sparseness of the negative contraction in *-n’t* with some modals: *mayn’t*, *shan’t*, *mustn’t* and *oughtn’t to* virtually do not occur in American corpora and declined markedly in British corpora. (ibid: 81) Leech further explains that due to their grammatical inflexibility and low frequency, these verbs are most endangered of the modal auxiliaries. (ibid: 82-83)

In the second step, Leech analyses the semantics of the declining modals *may*, *must* and *should*. He observes that one of their meanings becomes more prominent, while others are diminishing; the verbs are thus becoming monosemantic. Concerning

may, most of its meanings (root possibility, permission, etc.) have declined rapidly (between 1961-1991), with only the epistemic meaning actually becoming stronger; *may* is apparently becoming predominantly an epistemic modal. Concerning the area of the root possibility meaning, it seems to be represented increasingly more frequently by *can*. (ibid: 85) It ought to be added that epistemic *may* actually also declined in American English. Leech offers the explanation that this domain is probably being taken over by *might*, which is “more tentative as an expression of possibility. (ibid: 85)

Should also seems to be gradually losing its less prominent meanings (e.g. epistemic and quasi-subjunctive), its deontic use remaining prominent. (ibid: 86-87) *Must* has been declining in both its epistemic and deontic usage. However, the latter remains dominant in both British and American English, despite its decrease by more than 30% in both varieties. (ibid: 87) This means that unlike the above-mentioned modals, *must* has not been moving towards monosemy. The marked decrease of deontic *must* might be happening due to the fact that its “authoritarian” nature (expressing strong obligation) is not favoured in contemporary socio-cultural conditions. (ibid: 87-88) This meaning seems to be nowadays more commonly expressed by *need to* and *should* (Leech argues that the deontic meaning of *should* has been flourishing due to its being a “more congenial, less face-threatening alternative to *must*”). (ibid: 89) On the other hand, the relatively small decline of *must* in its epistemic sense may be because “neither *have to* nor any other form has become widely adopted as an alternative expression of such strong epistemic necessity.” (ibid: 89) These findings are supported also by the data extracted from the spoken corpora. (ibid: 89)

‘Semi-modals’

In the next section, Leech at first describes the subgroups (based on Quirk et al.) of the so-called ‘semi-modals’. (Leech, 2010: 91-98) For the purposes of his analysis, he chooses Krug’s emergent modals *be going to*, *have to*, *(have) got to*, *want to* and *need to*, as well as some less common modal idioms and semi-auxiliaries *be able to*, *(had) better*, *be to* and *be supposed to*. The first five are examined more closely. (ibid: 98)

The written corpora results show that the use of semi-modals has markedly increased: in British English by 9.0% (core modals declined by 9.8%) and in American English by as much as 18.2%. However, core modals still remain five-times more frequent, i.e. it cannot be claimed that they are being replaced by semi-modals. The only

exception to this is probably *have to*, “which has almost attained the frequency of its ‘rival’ modal *must* by 1991/2.” (ibid: 98)

Concerning spoken British English, the data are not fully representative (the analysis was done with the help of small corpora); however, the increase of the use of semi-modals in speech (by 30%) is striking. (ibid: 99) Results from representative corpora of spoken American English (for 1991/2) safely show that semi-modals are now considerably more frequent in speech than in writing, and in spontaneous speech their frequency is approaching that of core modals (the ratio is 1.8 core modals to 1 semi-modal). (ibid: 100-101) The most frequent ones are *be going to*, *have to* and *want to* (their frequency is close to the one of the most frequent core-modals *can*, *will* and *would*), and for instance deontic *must* is relatively rare in speech, being replaced by *have to*, *need to* and *(have) got to*. (ibid: 101) The results from the British conversational subcorpus of the BNC show a slightly different distribution of *can*, *would* and *could*; a surprising finding is that *may*, which has declined most in spoken English, is now six-times less frequent than *might* (2.5 times less than *shall*). (ibid: 102) In the same corpus, *(be) going to*, *want to* and *need to* are, as opposite to *(have) got to*, *(had) better* and *be to*, much less frequent in spoken British English. (ibid: 102) Overall,

the relative frequency of semi-modals in AmE is much greater (by 61%) than in BrE in conversation, while in BrE there is a contrasting (although less marked) tendency, in that the core modals are more frequent than in AmE by 9%. (ibid: 102)

The data from the British demographic subcorpus, showing that semi-modals are used more by the younger age-groups, support the hypothesis that the frequency of semi-modals has increased recently. (ibid: 103-104)

A question is raised about the frequency of semi-modals in written American English, which is increasing, but starts and ends at lower points than in the British variety. Leech argues that this might be due to the fact that written American English might be more influenced by the concern for social prestige in the written media. (ibid: 104) According to Leech, the ‘prestige barrier’ might also be answerable for the low occurrence of *(have) got to*, *had better* and *be supposed to* in both British and American written English; the most extreme case is *(have) got to*, the frequency of which is about

45 times higher in speech. However, other semi-modals, such as *need to*, *want to* and *have to* do not seem to be affected as much. (ibid: 104-105)

The next subchapter comments on the phonetic reduction and coalescence in some semi-modals. The reduced expressions *gonna*, *gotta* and *wanna* are extremely frequent in speech. It is also noted that for instance *had better* frequently occurs in speech without *had*, or the final *-d* in *be supposed to* is also frequently omitted. (ibid: 105-107)

Next, the analysis focuses on signs of abstraction and generalization, i.e. semantic weakening (the authors warn that the findings might be subjective and the corpus data are not statistically significant). (ibid: 107) The increasingly more frequent expression *be going to* seems to have acquired a more generalized future-referring function, similar to that of *will*; its functions of present intention or present cause still represent a large majority of its uses. In news writing, *be going to* has increased in frequency at the expense of *be to*. (ibid: 107-108) The tendency to acquire a more abstract meaning has also occurred at *have to* “in the adoption of an unmarked sense of obligation/necessity, where the authoritative source of the obligation is presumed to be external to the ‘obligatee’, but is otherwise left vague” (e.g. “The question *has to* be asked.”) (ibid: 109) This abstraction has gone even further with the emergence of the epistemic sense of both *have to* and *(have) got to*. However, this use is not yet very frequent and *must* remains approximately ten times more frequent than *have to* in the epistemic sense. (ibid: 109) The increasingly more used verb *need to* has also the advantage of expressing an unmarked (neither internal nor external) necessity. Another reason for its increasing popularity might be its “strategic value in ‘camouflaging’ an imposed obligation as being in the obligatee’s best interest.” (ibid: 110) Most notable is the markedly growing occurrence of *we need to*. (ibid: 111) “Again, however, there is tentative evidence that the more abstract (unmarked necessity) use of this semi-modal has made greater advances in the basic (inherent necessity) meaning.” (ibid: 111)

The expression *be able to* shares the same meaning (ability/possibility) with *can*, which was the only core modal that increased in frequency in the written data. “Perhaps this is part of the reason why, in stark contrast to *need to*, use of *be able to* did not increase by more than 3% in the thirty-year period.” (ibid: 111) *Be able to* is mostly used in constructions in which it is impossible to use *can*, such as non-finite constructions.

This might be one of the reasons for a semantic bleaching tendency in which *be able to* shows some similarity with *need to*. (ibid: 111) Generally, *can* is unmarked and abstract, expressing general possibility, whereas *be able to* expresses an ability (or capability/possibility) of the particular subject. However, “like *need to*, *be able to* has been extending its use into the externally constrained or ‘unmarked’ territory of deontic meaning.” (ibid: 112)

The meaning of *want to* is primarily volitional. However, as Krug pointed out (*Emerging English Modals*, 2000: 148-150), it has been taking over some of the volitional range of *will*, as an emerging modal. It is pointed out that *want to* has also been extending its meaning into the deontic area of meaning, thus sharing similar function with *need to* or *ought to* (e.g. “You *want to* watch out that you don’t get burned”). (Leech, 2010: 112)

In the last part of the chapter, Leech discusses the ecology of obligation and necessity, particularly in relation to four modals, *must*, *should*, *ought (to)* and *need*, and four semi-modals, *have to*, *(have) got to*, *need to* and *(had) better*. The use of deontic *must* has declined, especially with first and second person subjects, likely due to its unpopular authoritarian feel. (ibid: 114-115) This function has been increasingly performed by *have to*, which makes “a less face-threatening impression, especially when combined with other (semi-)modals, which add further indirectness,” or by an even more face-saving expression *need to*. (ibid: 115) Another verb that has been profiting from the decline of deontic *must* is *should*, as it offers a more muted (indirect) expression of root obligation. *Should* has also managed to maintain its position due to the decline of *ought to*, “its closest rival in expressing weak necessity.” (ibid: 115-116) Leech concludes this discussion by stating that despite these shifts in usage,

must still has a dominant role in expressing epistemic necessity: one that in spite of declining frequency has not yet seriously been challenged by the epistemic variants of *have to* and *(have) got to*, let alone the declining epistemic use of *should*. (ibid: 116)

To conclude the chapters on core modals and semi-modals, Leech reminds that although core modals generally substantially decrease in frequency and semi-modals significantly increase, the interconnectedness of these phenomena remains problematic, as the latter

group is still seven times stronger in written corpora than the latter one. More striking developments have been noted in spoken language, where grammaticalizing semi-modals indeed seem to compete with the group of core modals. He suggests the possibility of colloquialization which could eventually bring the predominantly spoken forms (phonetically reduced semi-modals) into the written language. He reminds that grammaticalization of semi-modals has been progressing on the phonological level (phonetic coalescence and reduction, which also appears in non-standard spelling) and on the level of semantics (generalization). (ibid: 116)

2. Methodology

The character of this thesis required a specific approach to the practical chapter. Based on the previous overview, the practical part presents concrete (short) texts to be implemented in the website proper. The texts are of three types depending on their possible incorporation into the webpage structure:

- a) texts embedded in the main body of the text – section 3.1;
- b) texts embedded under the heading *Related articles* (Související texty)
– sections 3.2-3.5; and
- c) exercises – included in section 3.2.

The additions from the first group will be signalled by a folder icon and a notification 'Doplňkový text [Author Year]', which unfolds to display the added text in blue to clearly mark the distinction between the original text and an addition. A sample is provided in section 7.2 (Appendix).

The second group of texts listed by title in the section *Related articles* will be linked to the *English Studies Citation Database* (under construction) where the full texts or abstracts will be available. The visibility of these texts in the *Related articles* section will be determined by their relation to the subsection of the *Mluvnice* as defined in the citation database. A similar procedure will be applied to the *Exercises* section.

Each of the sections includes a short introduction in English. These parts are written in the standard format, with a 1.5 space between the lines. To provide a visual distinction, the format of the Czech text is made denser, with a 1.0 space between the lines.

Concerning the content of the texts, the aim was to provide a lucid summary of information from the sources chosen. The texts are meant to be informative and illustrative enough to provide an insight into the given topic. At the same time, however, the needs of the users were taken into consideration and pieces of information were chosen carefully as not to give too much detail.

3. Practical outcomes

This chapter provides various pieces of text proposed to supplement chapter 8.4 in *EMSA*. Some of the texts provide information on how a specific aspect is treated in other major grammars. For reasons of mutual accessibility and intelligibility, some of the short texts proposed allow for a certain degree of heterogeneity (in comparison with the original text in *Mluvnice*) in that they may contain English terminological equivalents in brackets and reference to the sources of information.

3.1 Additions to be embedded in the main body of the text

This section includes short pieces of text which supplement concrete subtopics in sections 8.41 and 8.44 in *Mluvnice*. Additional information for section 8.41 includes short paragraphs concerning different approaches to the group of core modals, formal features of English auxiliary verbs and a brief description of the system of marginal modals. The supplements to section 8.44 contain mainly information concerning the register distribution and recent development of particular modal verbs. There is also additional information on some verbs that are not included in *Mluvnice* but are discussed in other studies and handbooks of grammar.

3.1.1 Additions to be embedded in section 8.41

(a) Základní skupina modálních sloves

Quirk et al. (1985: 135-137) rovněž uvádí devět modálních sloves: *can, may, will, shall, could, might, would, should a must*. Do skupiny tedy řadí i minulé tvary *would, could, might a should*, zatímco slovesa *ought, need, dare a used to* řadí do skupiny okrajových modálních sloves. Tato klasifikace je běžně přebírána a používána v současné odborné literatuře. *Ought to a need* mají k centrálním modálním slovesům významově blízko, zatímco *used to a dare* jsou považovány za okrajovější, neboť jejich primární význam není modální. (Leech, 2004: 72)

(b) Formální rysy pomocných sloves

Mezi další formální rysy se řadí například operátor jako prostředek kladné emfáze (*emphatic positive*), pozice před příslovečným určením a kvantifikátorem (*pre-adverb and quantifier position*) a nezávislost podmětu (*independence of subject*). (Quirk et al., 1985: 124-127)

- *Operátor / modální sloveso jako prostředek kladné emfáze*: slouží k popření záporu, který byl vyjádřen nebo implikován v předchozím kontextu. Operátor je zde nositelem větného přízvuku, např. *Won't you try again? Yes, I 'will try again*. *Nezkusíš to znovu? Ale ano, zkusím*. (Quirk et al., 1985: 124)

- *Pozice před příslovečným určením*: Frekvenční subjunktivy jako *always* a *never* a disjunktivy jako např. *certainly*, *probably* se ve větě většinou vyskytují za pomocnými slovesy a operátory, ale předchází plnovýznamová slovesa. (Quirk et al., 1985: 126) Srov. *She never believed him*. Nikdy mu nevěřila. a *She could never believe him*. Nikdy mu nemohla věřit. Pozice příslovce je v rámci slovesné fráze často variabilní, srov. *She could never have | probably never could have | could probably have never believed him*. Pravděpodobně by mu nikdy nemohla věřit.

- *Pozice před kvantifikátorem*: Kvantifikátory jako např. *all*, *both* a *each*, které modifikují podmět, se ve větě mohou vyskytovat za operátorem (Quirk et al., 1985: 126): *All the boys can come along with us. | The boys can all come along with us*. Všichni chlapci s námi mohou jet.

- *Nezávislost podmětu*: Na rozdíl od většiny plnovýznamových sloves, pomocná slovesa nejsou sémanticky závislá na podmětu. To se projevuje třemi způsoby:

(1) absence významových omezení kombinace mezi podmětem a pomocným slovesem, srov: *The man | The bus ought to be here at five*. Ten pán / Ten autobus by tu měl být v pět. a *The man | *the bus hopes to be here at five*. Ten pán / *Ten autobus doufá, že tu bude v pět.

(2) možnost spojení s existenčním *there*: *There used to be a school on the island | *There hoped to be a school on the island*.

(3) v případě, že nastanou jiné podmínky pro převod aktivní věty do věty pasivní (tzn. pokud je sloveso v přísudku tranzitivní), pomocná slovesa tímto procesem většinou projdou beze změny ve významu: *Thousands of people will meet the president. = The president will be met by thousands of people*. Tisíce lidí se setká s prezidentem. (srov. *Thousands of people hope to meet the president*. Tisíce lidí doufají v setkání s prezidentem. a *The president hopes to be met by thousands of people*. Prezident doufá v setkání s tisíci lidmi.) (Quirk et al., 1985: 126-127)

(c) Okrajová modální slovesa

Quirk dělí modální slovesa do následujících skupin:

- (1) centrální modální slovesa (*can, could, may, might, shall, should, will, would, must*),
- (2) okrajová modální slovesa (*dare, need, ought to, used to*),
- (3) modální idiomy (*had better, would rather/sooner, be to, have got to, etc.*),
- (4) opisná pomocná slovesa (*have to, be about to, be able to, be bound to, be going to, be obliged to, be supposed to, be willing to, etc.*),
- (5) katenativa (*appear to, happen to, seem to, get + -ed participium, keep + -ing participium, etc.*) a
- (6) plnovýznamové sloveso + věta vedlejší se slovesem v neurčitém tvaru (*hope + to-infinitiv, begin + -ing participium, etc.*). (Quirk et al., 1985: 137)

3.1.2 Additions to be embedded in section 8.44

In *Mluvnice*, kinds of modality are described with the terms *jistotní* and *dispoziční*. For the description of kinds of modality, it is possible to discern three expressions: *epistemic*

(*jistotní*), *deontic* and *dynamic* modality. The following text explains also the third kind of modality, *dynamic*, which describes features and dispositions of persons etc., and which is subsumed under the term *dispoziční modalita* in Mluvnice together with the kind of modality which expresses permission.

(a) Druhy modality

V této mluvnici se pro popis druhů modality využívá termínů *dispoziční* a *jistotní* modalita. V některých gramatických přehledech (Huddleston, Pullum, 2002: 178) se uvádí ještě třetí druh modality, modalita dynamická. Ta souvisí s vlastnostmi a dispozicemi osob atd., na které věta odkazuje (zpravidla podmíněm). Dynamická dovednost (*dynamic ability*) má slabší modální význam než deontické dovolení v tom, že nezahrnuje postoj mluvčího k pravdivosti/faktivnosti (*factuality*) nebo uskutečnění (*actualization*) situace. Nedá se aplikovat na modální slovesa tak obecně jako deontická nebo jistotní modalita. Hranice mezi deontickou a dynamickou modalitou je často nejasná.

- **Deontická modalita:** *She can stay as long as she likes.* Může tu zůstat, jak dlouho chce.
- **Dynamická modalita:** *She can easily beat everyone else in the club.* Snadno porazí kohokoliv z klubu.
- **Obě možnosti:** *She can speak French.* Umí mluvit francouzsky / Může mluvit francouzsky. (Huddleston, Pullum, 2002: 178)

Leech (2004: 73) popisuje význam modálních sloves podle toho, zda vyjadřují možnost, dovolení nebo dovednost, což odpovídá termínům *jistotní*, *deontická* a *dynamická* modalita.

Biber vysvětluje, že *deontický/dispoziční* význam se také označuje jako *intrinsický* („vnitřní“, *intrinsic*). Odkazuje na činy a dění, které lidé (a další konatelé) přímo řídí, významy, které se vztahují k dovolení, povinnost/závaznost (*obligation*) nebo vůle (*volition*) či záměr (*intention*). Konatel zde bývá lidský a sloveso v přísudku je většinou dynamické.

- ➔ *You can't mark without a scheme. You must make a scheme.* Nemůžeš na to jít bez plánu. Musíš vymyslet plán. <povinnost (*obligation*)>
- ➔ *We shall not attempt a detailed account of linguistic categories in this book, but will use as far as possible those which are well enough known...* V této knize se nebudeme pokoušet o vyčerpávající výčet lingvistických kategorií, ale budeme co nejvíce využívat těch, které jsou dobře známy... <záměr (*intention*)> (Biber et al., 1999: 485)

Jistotní význam, tedy význam *extrinsický* („vnější“, *extrinsic*), odkazuje k logickému stavu dění a stavů. Často se vztahuje k hodnocení pravděpodobnosti: možnost, nutnost nebo předpověď (*prediction*). Tento význam se většinou vyskytuje s neživotnými (*non-human*) podmíněm a sloveso v přísudku je většinou stavové (*stative*).

- ➔ *You must have thought that you must have so much time.* Musel sis myslet, že máš spoustu času. <nutnost>

- *But in other cases his decisions will seem more radical.* V jiných případech se ale jeho závěry budou zdát radikální. <předpověď (*prediction*)> (Biber et al., 1999: 485-486)

Je ale zároveň třeba podotknout, že se výše zmíněná pravidla neuplatňují vždy. Např. modální sloveso *might* se často používá k vyjádření možnosti (spíše než dovolení) s životným podmětem i s dynamickým přísudkem:

- *Otherwise you might jeopardize the situation.* Jinak můžeš ohrozit situaci.
→ *Or he might accept it but reach different conclusions.* Nebo to možná přijme, ale dojde k jiným závěrům. (Biber et al., 1999: 485-486)

(b) Sémantický systém modálních sloves

8.44.1 *Can, could, be able to*

Distribuce

Slovesa *can* a *could* se užívají běžně ve všech registrech. *Can* se vyskytuje nejčastěji v mluveném jazyce a v akademické próze, *could* především v beletrii. (Biber et al., 1999: 487)

8.44.11 *Can*

Distribuce

Can se objevuje běžně ve všech registrech, nejčastěji v mluveném jazyce a v akademické próze. (Biber et al., 1999: 487) Objevuje se běžně ve všech svých významech (dovolení, dovednost, možnost), což často vede k nejednoznačnosti významu. Např. v následující větě může být *can* interpretováno ve smyslu schopnosti i logické možnosti: *These observations can be explained biochemically.* Tyto poznatky je možno vysvětlit biochemicky. (Biber et al., 1999: 491-492)

Často se vyskytuje ve spojení se slovesem v pasivním tvaru, např. *Its answer can be illustrated by considering again the action of a polariser.* Jeho odpověď může být ilustrována opětovným zvažováním činnosti polarizátoru. (Biber et al., 1999: 499)

Z obecného hlediska výskytu je *can* zajímavé tím, že se častěji než ostatní modální slovesa vyskytuje v negativních kontextech. Ten to jev lze odůvodnit tím, že mluvčí spíše odmítne adresáta slovy *I can't help you.* Nemohu vám pomoci. než *I won't help you.* Nepomohu vám. (Kennedy, 2002: 79)

Vývoj

Jako jediné z centrálních modálních sloves *can* v posledních padesáti letech nejen nevykazovalo pokles v uživatelské frekvenci, ale naopak vykazovalo nárůst. (Leech, 2010: 73)

8.44.12 *Could*

Distribuce a vývoj

Could se objevuje běžně ve všech registrech. Je příznačné zejména pro beletrii. (Biber et al., 1999: 487) Častěji než v dispozičním významu (dovednost) se vyskytuje ve významu jistotním (možnost), např. *That could be her.* To by mohla být ona. (Biber et al., 1999: 492)

Často se vyskytuje ve spojení se slovesem v pasivním tvaru, např. *The methods could be refined and made more accurate*. Metody by bylo možno vylepšit a zpřesnit. (Biber et al., 1999: 499)

8.44.12 **Be able to**

Distribuce a vývoj

Be able to v druhé polovině 20. st. zaznamenalo jen velmi nízký nárůst v uživatelské frekvenci, pravděpodobně v důsledku stabilní uživatelské frekvence *can*. *Be able to* se v současnosti i nadále využívá v konstrukcích, kde není možné použít *can*, např. v neurčitých slovesných konstrukcích. (Leech, 2010: 111)

Obecně je *can* abstraktní a vyjadřuje obecnou možnost, zatímco *be able to* vyjadřuje konkrétní dovednost či možnost. Podobně jako *need to*, u *be able to* byla zaznamenána tendence rozšiřovat svůj význam do „neutrální“ oblasti dispozičního (*deontic*) významu. (Leech, 2010: 111-112)

8.44.2 **May, might, be allowed to**

8.44.12 **May**

Distribuce

Často se užívá v akademické próze, zatímco v mluveném jazyce jen velmi zřídka. Společně s *can* a *might* velmi často značí logickou možnost. Tato funkce je pro *may* dominantnější (než dovolení) i v mluveném jazyce.

Často se pojí s minulým infinitivem, např. *Also he may have had quite a job finding it*. Také mu asi dalo dost práce to najít. (Biber et al., 1999: 500)

Vývoj

V posledních padesáti letech u *may* docházelo k poklesu frekvence užívání a k zužování významu. Jeho použití jako prostředku dispoziční (*deontic*) možnosti a dovolení zaznamenalo hluboký propad a v současnosti se používá hojně jen ve své jistotní funkci. Zdá se tedy, že se *may* monosémantizuje, tedy že se u něj v budoucnosti bude uplatňovat jen jeden význam, jistotní, např. *We may be able to hide you*. Možná tě budeme moci schovat. V oblasti dispoziční možnosti (*root possibility*) je stále častěji nahrazováno slovesem *can*, srov. *The fish, animals and birds which may be found at the site are another interest*. Jinou zajímavostí jsou ryby, ptáci a ostatní zvířata, která se nachází v této oblasti. a *Nomia melanderi can be found in tremendous numbers in certain parts of the United States*. *Nomia melanderi* se vyskytují v obrovských počtech na určitých místech Spojených států. V americké angličtině zaznamenalo *may* pokles frekvence i v jistotním významu, který mluvčí častěji vyjadřují slovesem *might*. Srov. *The Republican Party may not even make it to Election Day before a period of mourning sets in*. Republikáni to možná ani nedotáhnou k volbám před vyhlášením období smutku. a *Commissioners might yet seek a board vote on the issue, but they probably won't*. Komisaři si ještě můžou vyžádat posudek rady, ale zřejmě to neudělají. (Leech, 2010: 85)

8.44.22 **Might**

Distribuce a vývoj

Z hlediska distribuce u *might* výrazně převažuje význam jistotní (možnost) nad významem deontickým (dovolení).

Často se pojí se slovesem v perfektu, např. *You can imagine what it might have been like*. Jen si představ, jaké to asi bylo. (Biber et al., 1999: 500)

8.44.3 **Must**

Distribuce

Z hlediska distribuce se v odborných textech dává přednost spíše dispozičnímu (*deontic*) významu, zatímco v konverzaci převažuje jistotní význam *must*, např. *Your feet must feel wet now*. Určitě teď máš mokré nohy. nebo *It must have fallen out trying to fly*. Určitě vypadlo, když se pokoušelo létat. Důvodem pro méně časté použití dispozičního významu (nutnost) v mluveném jazyce je tendence k využívání jemnějších autoritativních prostředků.

V beletrii a žurnalistice se často spojí s minulým infinitivem (odkaz na minulost), např. *So the wind must have blown it here*. Takže to sem musel vítr přivát. V odborných textech se nezdívka vyskytuje se slovesem v pasivním tvaru (mluvčí se tak vyhne nutnosti explicitního vyjádření původce děje). V konverzaci se ve spojení s minulým infinitivem využívá zejména k vyjádření logické nutnosti (jistotní modalita), např. *There must have been about four hundred at the most*. Muselo jich tam být nanejvýš čtyři sta. (Biber et al., 1999: 495-500)

Vývoj

Frekvence používání *must* v posledních pěti dekadách klesla. Tento pokles je dáván do souvislosti s rostoucím užíváním sloves *have to*, *have got to* a *gotta*. Významový rozsah *must* se v neformální mluvě zúžil. V mluveném projevu se nyní využívá především ve své jistotní funkci, zatímco *have to* se stalo nejčastějším výrazem vyjadřujícím povinnost a nutnost. (Mair, 2006: 103-105) Deontická funkce *must* (zejména ve spojení s podmínkou v první nebo druhé osobě) je dále nahrazována například modálním slovesem *should* nebo plnovýznamovým slovesem *need to*, v mluveném projevu pak výrazy *have to*, *need to* a *(have) got to*. Tento jev se připisuje tendenci mluvčích volit mírnější výrazy pro vyjádření povinnosti. *Must* však i nadále zůstává jediným běžným prostředkem pro vyjádření epistemické nutnosti. (Leech, 2010: 87-89)

8.44.31 **Nutnost (must/have to)**

have to

Distribuce

Have to je frekventované sloveso. Hojně se vyskytuje v mluveném jazyce a jako jedno z mála opisných modálních sloves se vyskytuje i v jazyce psaném. (Biber et al., 1999: 488) Někdy se objevuje ve spojení s dalšími modálními či opisnými modálními slovesy, obzvláště s takovými, která vyjadřují volní dispozici k ději nebo předpověď (*prediction*). *Have to* se v těchto konstrukcích vyskytuje ze všech sloves nejčastěji. Tyto konstrukce se vyskytují především v jazyce psaném (v mluveném jazyce nejsou častá, neboť mluvčí dávají přednost jednodušším konstrukcím). Nejčastějším spojením je kombinace *be going to* a *have to*, např. *I'm gonna have to stay*. Budu tu muset zůstat. (Biber et al., 1999: 501-502)

Vývoj

U *have to* se projevuje tendence k rozšíření významu (konkrétně k posunu k významu abstraktnějšímu) tím, že si *have to* osvojilo význam povinnosti/nutnosti, ve kterém je původce modality neznámý, např. *The question has to be asked*. Je nezbytné tuto otázku položit. Tato abstrakce došla ještě dále s příchodem jistotního využití *have to* i *(have) got*

to. Tento jev je však stále poměrně vzácný a *must* nadále zůstává přibližně desetkrát častějším výrazem vyjadřujícím epistemickou nutnost. (Leech, 2010: 109)

8.44.4 *Should*

Distribuce

Obecně patří *should* k méně frekventovaným modálním slovesům (společně s *must*, *have to*, a *need to*). V konverzaci i v akademické próze se nejčastěji využívá k vyjádření osobního závazku (*personal obligation*). (Biber et al., 1999: 494-495)

V beletrii a žurnalistice se často spojí s minulým infinitivem (odkaz na minulost – vyjádření nerealizovaného děje), např. *The interior has been improved, although not nearly as much as it should have been*. Interiér byl vylepšen, i když ne docela tak, jak měl být. V akademické próze se *should* nezářídka vyskytuje se slovesem v pasivním tvaru (mluvčí se tak vyhne nutnosti vyjádření původce děje), např. *It should be noted that the following scenario is nothing more than one of many potential scenarios*. Mělo by být řečeno, že následující scénář je pouze jeden z mnoha možných. (Biber et al.: 500)

Vývoj

Should postupně ztrácí své méně frekventované významy, např. jistotní (*There should be plenty of time*. Času by na to mělo být dost.) a funkci zastupující kondicionál (*It is right that women should control their desires*. Je správné, aby ženy ovládaly své touhy.). Pouze jeho dispoziční význam (*They should be kept out of the reach of children*. Měly by se udržovat mimo dosah dětí.) zůstává v popředí, částečně díky tomu, že představuje (spolu s *need to*) mírnější alternativu dispozičního *must*, které je současnými mluvčími vnímáno jako příliš autoritativní. (Leech, 2010: 86-89)

8.44.5 *Ought*

Distribuce

Ought to je (společně s *shall*, *need*, *must* a *may*) jedno z modálních sloves, která jsou mluvčími využívána stále řidčeji. (Leech, 2010: 71-73)

Vývoj

Ought (to) se v současnosti vyskytuje především ve formě *s to*. V otázkách se může použít jako operátor (otázka se vytvoří inverzí podmětu a přísudku, např. *Ought you not to have tighter control over this very aspect?* Neměl bys mít pevnější kontrolu právě nad tímto aspektem?), nebo jako plnovýznamové sloveso (otázka se vytvoří pomocí *do*; tento jev je však spojen téměř výhradně s minulým časem: *didn't ought to*). (Krug, 2000: 199-206)

8.44.6 *Shall*

Distribuce

Shall se využívá častěji k vyjádření volní dispozice k ději (*personal volition*) než k vyjadřování předpovědi (*prediction*), např. *I shall try to show that our political practices accept integrity as a distinct virtue*. Pokusím se ukázat, že naše politické směrnice uznávají bezúhonnost jako nespornou přednost. Obecně však není příliš frekventované ani v jedné z těchto funkcí.

V konverzaci se *shall* používá jako volní modální sloveso v otázkách vyjadřujících nabídku nebo návrh, např. *Shall we wait for them?* Počkáme na ně? (Biber et al., 1999: 497)

Vývoj

Z hlediska dlouhodobého vývoje frekvence používání *shall* stále klesá. V dnešní době se *shall* již nepoužívá k vyjádření závazku (*strong obligation*), tato funkce je nyní převzata např. slovesy *must*, *should*, *be supposed to* či *be to*, stále se však vyskytuje v otázkách a formulaických obratech. (Mair, 2006: 102-107) *Shall*, stejně jako *must*, *need* a *ought to*, nemá formu pro minulý čas a odkaz na budoucnost je omezen na podmínky v první osobě, např. *Then shall we start? Začneme tedy?* či *I shan't be here much longer*. Už tady moc dlouho nepobudu. V druhé osobě se objevuje pouze v archaických kontextech a v třetí osobě je jeho výskyt omezen na právní jazyk, např. *The agreement shall enter into force upon signature*. Dohoda vstoupí v platnost v momentě podpisu. Stažený zápor *-n't* přibírá *shall* jen velmi zřídka. Tato gramatická omezení spolu s nízkou frekvencí výskytu jsou znaky ústupu *shall*. (Leech, 2010: 80-83)

8.44.7 *Will, would*

Distribuce a vývoj

Tato modální slovesa patří k těm nejvíce frekventovaným a jsou využívána poměrně hojně ve všech registrech. *Will* se vyskytuje obzvláště v konverzaci a v žurnalistickém jazyce, *would* v konverzaci a beletrii. (Biber et al., 1999: 486-488)

8.44.71 *Will*

Distribuce a vývoj

Will se vyskytuje poměrně hojně ve všech registrech, obzvláště v konverzaci a v žurnalistickém jazyce. (Biber et al., 1999: 486-488)

Používá se často v obou svých významech, tedy k vyjádření volní dispozice k ději (dispoziční význam) nebo k vyjádření děje pravděpodobného (jistotní význam). Jako jedno z mála modálních sloves se objevuje ve spojení se slovesem v průběhovém tvaru: *Next season only one team will be going down from the First Division*. Příští sezónu vypadne z první skupiny pouze jeden tým. (Biber et al.: 501)

Z obecného hlediska je *will* nejfrekventovanějším modálním slovesem; tvoří 23% hojnosti výskytu všech centrálních modálních sloves v *BNC* (Britském národním korpusu). (Kennedy, 2002: 76-77) (Je ale zároveň potřeba dodat, že do těchto frekvencí jsou započítávány i temporální významy *will*.)

8.44.72 *Would*

Distribuce a vývoj

Would se vyskytuje poměrně hojně ve všech registrech, obzvláště v konverzaci a beletrii. (Biber et al., 1999: 486-488)

Využívá se především k vyjádření volní dispozice k ději (*I would give it back*. Vrátil bych to.) a k vyjádření děje pravděpodobného (*She would just feel better if she went out*. Cítila by se lépe, kdyby chodila ven.) (Biber et al., 1999: 496)

8.44.8 *Dare*

Vývoj

Dare (to) se v současnosti vyskytuje v obou formách záporu tedy záporu s *not* i s opisem pomocí *do*. V otázkách se může použít jako operátor (otázka se vytvoří inverzí podmínky a přísudku), nebo jako plnovýznamové sloveso (otázka se vytvoří pomocí *do*). Vyskytuje se buď ve formě holého infinitivu nebo v infinitivu s *to*. Koncovka třetí osoby singuláru (*-s*) se může i nemusí objevit. V současné britské mluvené angličtině má *dare (to)* blíže

k centrálním modálním slovesům než ke slovesům plnovýznamovým (na rozdíl např. od *need to* či *ought to*). (Krug, 2000: 199-202)

Need (to)

Distribuce

Need to se někdy objevuje ve spojení s dalšími modálními slovesy, obzvláště se slovesy, která vyjadřují volní dispozici k ději (*personal volition*) nebo předpověď (*prediction*), např. *he may need to worry* měl by mít starost nebo *he will need to jump about 120 feet* bude muset skočit 120 stop. Nejčastěji se v těchto spojeních objevuje v odborných textech (v mluveném jazyce tato spojení nejsou častá, neboť mluvčí dávají přednost jednodušším konstrukcím). (Biber et al., 1999: 501-502)

Vývoj

Sloveso *need to* (na rozdíl od modálního slovesa *need*, které v uživatelské frekvenci klesá) v současnosti dosahuje značné uživatelské popularity díky své schopnosti vyjádřit nespecifikovanou nutnost, např. *I've been out for a couple of weeks and I need to get used to the pace of the game again*. Byl jsem pár týdnů pryč a potřebuju si znovu zvyknout na tempo hry. Dalším důvodem pro časté užívání tohoto slovesa je jeho schopnost vyjádření určité formy nařízení takovým způsobem, že se adresátovi toto nařízení či pokyn jeví jako něco, co je v jeho vlastním zájmu. V tomto ohledu je nejvýraznějším příkladem spojení *we need to*. (Leech, 2010: 110-111)

V současné britské mluvené angličtině se *need to* používá spíše jako plnovýznamové sloveso: zápor se tvoří většinou pomocí *do*, infinitiv se častěji vyskytuje s *to* a ve většině případů přibírá koncovku *-s* ve třetí osobě jednotného čísla. (Krug, 2000: 199-203)

Be going to

Distribuce

Be going to je velmi časté v konverzaci (nejčastější opisné modální sloveso v konverzaci), zatímco v akademických textech se vyskytuje jen velmi zřídka. V konverzaci se využívá především k vyjádření volní dispozice k ději (*personal volition*). (Biber et al., 1999: 495)

Be going to se někdy objevuje ve spojení s dalšími modálními či opisnými modálními slovesy, např. *I'm gonna have to stay*. Budu tu muset zůstat. V těchto spojeních se vyskytuje spíše jen v mluveném jazyce a v beletrii. (Biber et al., 1999: 501-502)

Vývoj

Be going to získalo rozšířený význam, který mu umožňuje funkci odkazu do budoucna podobné funkci modálního slovesa *will*, např. *You'll never know when there's going to be a mutation*. Nikdy nevíte, kdy dojde k mutaci. Jeho původní významy (*present intention a present cause*) zůstávají i nadále hlavními.

V žurnalistickém jazyce *be going to* výrazně vzrostlo ve frekvenci užití, v mnoha případech paradoxně na úkor kratšího výrazu *be to*. Srov. *The jail sentence is to begin the day afer Sarkees graduates*. Rozsudek má vstoupit v platnost den po té, co Sarkees složí závěrečné zkoušky. a *Rhode Island is going to examine its Sunday sales law*. Rhode Island přezkoumá svůj zákon o obchodování v neděli. (Leech, 2010: 107-108)

Want to

Vývoj

Want to je původně plnovýznamové sloveso, které jeví znaky postupné modalizace. (Krug, 2000: 117) Jeho význam se rozšířil od vyjádření volní dispozice k ději (*personal*

volition) k povinnosti/nutnosti (*obligation/necessity*) až k významům vyjadřujícím jistotní modalitu. (Krug, 2000: 148-150) V oblasti dispoziční modality nabylo *want to* podobného významu jako např. *need to* nebo *ought to*: *You want to watch out that you don't get burned*. Musíš dávat pozor, aby ses nespálil. (Leech, 2010: 112) Jeho foneticky redukována varianta *wanna* je již natolik rozšířená, že se vyskytuje i ve standardních variantách angličtiny.

Z hlediska budoucího vývoje se předpokládá, že *want to* nenabude některých formálních vlastností centrálních modálních sloves, jako např. zápor s *not* (opis s *do* tedy přetrvá). Také se předpokládá, že (díky *drag chain*) bude *want to* nadále postupně zaplňovat mezeru, která zůstala v oblasti volní modality po tom, co se *will* (jež původně sloužilo k vyjádření volní dispozice k ději) změnilo v prostředek vyjadřující budoucnost. (Krug, 2000: 161-166)

3.2 Strength of modality

Strength of modality is a topic that is discussed mainly implicitly in Dušková's *Mluvnice*. This phenomenon is described in Huddleston and Pullum's *Cambridge Grammar of the English Language* (2002), pp. 175-177. In this handbook of grammar, strength of modality is discussed as one of the dimensions of modality, the other dimensions being 'kind' and 'degree'. This section provides (a) a summary of information from the aforementioned source, (b) a scale of modal strength (as concerns epistemic modality), (c) a list of examples of epistemic modals and their translation equivalents acquired from the bilingual parallel corpus *InterCorp*, and (d) an exercise on epistemic modals.

Síla modality

Vzhledem k tomu, že je toto téma v kapitole 8.44 popsáno především implicitně, tento článek přináší explicitnější náhled. Základní informace pochází z Huddlestonovy a Pullumovy *Cambridge Grammar of the English Language* (2002), str. 175-177; tyto poznatky jsou shrnuty v části (a). Článek dále poskytuje (b) škálu jistotních modálních sloves seřazených dle své modální síly, (c) příklady jistotních modálních sloves a jejich překladových ekvivalentů a (d) cvičení na jistotní modální slovesa.

(a)

Tato dimenze modality se týká síly závazku (typicky závazku mluvčího) k pravdivosti (*factuality*) a uskutečnění (*actualisation*) situace. V souvislosti s modálními koncepty nutnosti a možnosti to v praxi znamená, že nutnost představuje silný závazek a možnost závazek slabý. Koncept rozdílu mezi modální nutností a možností je spojený s koncepty vnitřní a vnější negace:

i	<i>He may <u>not</u> have read it.</i> Možná to nečetl.	[vnitřní negace]
ii	<i>He can't have read it.</i> Nemohl to číst.	[vnější negace]
iii	<i>He can't <u>not</u> have read it.</i> Nemohl to nečíst.	[vnější + vnitřní negace]

V prvním případě se zápor vztahuje k doplnění slovesa *may*, což znamená, že se zápor vyskytuje v rámci dosahu modálního slovesa („Je možné, že to nečetl“) a má tedy povahu vnitřní. Pokud ovšem zápor svým dosahem překrývá modální sloveso jako ve druhém případě („Není možné, že to četl“), vyskytuje se vně dosahu modálního slovesa. Ve třetí větě se vyskytují oba případy záporu („Není možné, že to nečetl“). Ve větě *You mustn't eat it all*. Nesmíš to sníst všechno. se negace vztahuje k jedení („Je nutné, abys to nesnědl všechno“) a jedná se tedy o negaci vnitřní, vyskytující se v rámci modálního slovesa. Na rozdíl od tohoto případu se zápor ve větě *You needn't eat it all* Nemusíš to sníst všechno. vztahuje k nutnosti („Není nutné, abys to všechno snědl“) a jedná se tedy o negaci vnější, vně dosah modálního slovesa. Mezi nutností a možností tedy existuje logický vztah, který umožňuje vyjádření stejného obsahu např. ve větách *He must be guilty*. Musí být vinen. [nutnost] a *He can't not be guilty*. Nemůže nebýt vinen. [možnost], nebo ve větách *He isn't necessarily guilty*. Není bezpodmínečně vinen. [nutnost] a *He may be not guilty*. Nemusí být vinen. [možnost]

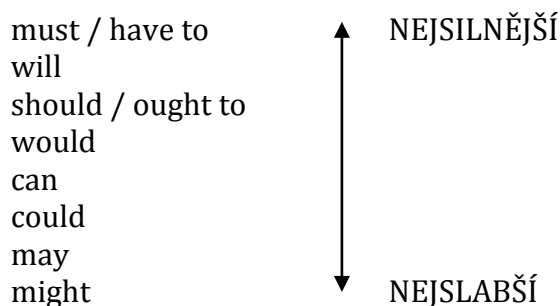
V oblasti modální síly hraje značnou roli také pragmatická síla modality. Např. ve větě *You must come in immediately*. Musíš přijít okamžitě. je *must* použito jako příkaz (vykazuje značnou modální sílu), kdežto ve větě *You must have one of these cakes*. Musíš si dát jeden z těch koláčů. je *must* podstatně slabší, jelikož vyjadřuje nabídku. V takovém případě mluvíme o pragmatickém oslabení, jelikož je zde jinak sémanticky silné modální sloveso *must* oslabeno kontextem. V případě vět *You may take your ties off*. Můžete si sundat kravaty. a *You may leave now*. Teď můžete jít. mluvíme o pragmatickém posílení (v první větě dáno adresátovi na výběr, ve druhém případě je *may* ovšem není použito jako svolení, nýbrž jako pokyn).

Další kategorií modální síly je mediální (*medial*) modalita. Ta se typicky vyjadřuje modálními slovesy *should* a *ought* (lexikálním prostředky vyjadřující tento stupeň modality jsou např. slova *probable*, *likely*, *appear*, *seem*, atd.). Tento stupeň je uživateli jazyka intuitivně vnímán spíše jako silná modalita: *The meeting must/should/may be over now*. Schůze už je určitě/by měla být/je možná u konce. U tohoto druhu modality je mezi vnitřním a vnějším záporem pouze nepatrný rozdíl: *He isn't likely to be ready*. Není pravděpodobné, že je připraven. [vnější zápor] a *He is likely not to be ready*. Pravděpodobně není připraven. [vnitřní zápor]

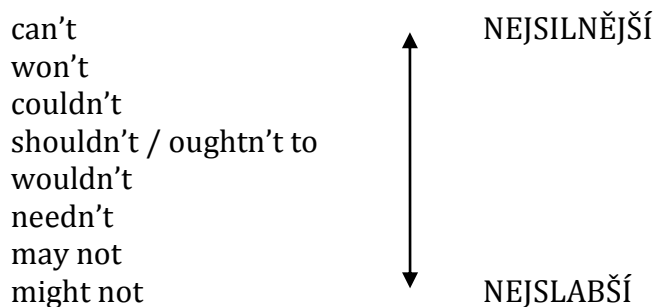
(b)

Následuje stupnice epistemických modálních sloves. Slovesa jsou řazena od typicky nejsilnějšího stupně modality k typicky nejslabšímu (pragmatická stránka zde není brána v potaz, jelikož je závislá na kontextu).

positive

negative

(c)

The following section presents a number of examples of epistemic (central) modal verbs. These sentences were extracted from the parallel bilingual corpus *InterCorp*, which enabled not only the acquisition of original English sentences from various novels, but also their translation equivalents in Czech. The particular modal verbs, as well as their translation equivalents, are highlighted. The examples are ordered according to the translations from the most prototypical ones; sentences that do not include the translation of the particular modal verb are also included and are placed at the end of each list.

Následuje výběr příkladů získaných z paralelního bilingvního korpusu *InterCorp*, který umožnil získání vět s jistotními modálními slovesy společně s jejich překlady. Příklady jsou řazeny na základě typičnosti překladových ekvivalentů (věty, ve kterých se překladový ekvivalent nevyskytuje, jsou řazeny vždy na konci). Další příklady *must* a *have to* jsou k nalezení v práci Daniela Libertina *English modal verb must (have to) and its Czech counterparts* (2008); více příkladů *shall* je k nalezení v práci Štěpána Horálka *English modal verb "shall", its meanings and Czech counterparts* (2010).

MUST

- You must have known how I've been feeling.
Musel jste dobře vědět, jak mi je.“
- It must have cost the earth.
Muselo to stát moře peněz.“
- "This must be Thursday," said Arthur musing to himself, sinking low over his beer, "I never could get the hang of Thursdays."
"To je určitě ten čtvrtek," hroutil se Arthur nad svým pivem.“ Já ty čtvrtky prostě nezvládám.“
- He supposed that he must have been.
Došel k závěru, že nejspíš ano.
- 'I must have been mistaken.'
"Tak to byl asi omyl.“
- Two or three people have told me that, so it must be right.
Už mi to dva nebo tři lidé řekli, tak to asi bude pravda.

- 'I'm sorry; I must have put it badly.
" To ne, asi jsem se špatně vyjádřila.
- "Because I thought I must be going mad."
"Už jsem si myslel, že mi haraší."

WILL

- That will be his step arriving outside our door even now.
Ty kroky, které se právě blíží k našim dveřím, budou jeho.
- She added quietly, " This will be a hard fight."
Dodala: " Bude to tvrdý boj."
- This will be the end, I thought.
Tohle bude konec, pomyslela jsem si.
- This will be a wake-up call.
Bude to pro ně nepříjemné probuzení.
- You will have heard of the things that happen in the poor quarters of this town.
Určitě jsi slyšel, co se stává v chudých čtvrtích našeho města.
- You will have heard rumours of the existence of the Brotherhood. No doubt you have formed your own picture of it.
Asi jste už slyšeli různé pověsti o Bratrstvu a nepochybně jste si o něm udělali svůj názor.

WOULD

- It would have been the Dark Man's job to find that out.
Toto zjištění byla bezpochyby práce Snědého muže.
- "That would be Mr. Everett Sorenson, " the woman said.
„To asi myslíte pana Everetta Sorensona,“ odpověděla.
- "Oh yes," he said. " That would be the coffee."
„Aha,“ pochopil, " nesou nám asi kávu."
- "That would be Senator Nye, Bogan's first cousin."
„Asi senátor Nye, Boganův bratranec, ne?"

SHOULD

- It should work. I mean, in the abstract.
Vlastně by fungovat měl, myslím teoreticky.
- It should be here in about a quarter of an hour.
Bude tu asi tak za čtvrt hodiny.
- A score of lines should be enough.
Takových dvacet řádků bude stačit.
- Shouldn't be long now.'
Bude tu každou chvíli."

CAN

- There can be no secret about that.
To přece nemůže být žádné tajemství.
- Well, anybody can be wrong.
No, mýlit se může každý.

- Anything can happen.
Nic není nemožné.
- It can help him.
„Pomůže mu to.“

COULD

- The mere shock of vertigo could kill a man.
Šok ze závratí mohl snadno být smrtelný.
- "Without proper programming anything could happen."
„Bez patřičného naprogramování se může stát naprosto cokoliv.“
- ... he couldn't much care what happened to sheets and blankets which he wasn't actually using at the time.
... na prostěradlech a pokrývkách, kterých sám právě neužívá, mu nemůže tolik záležet.
- "Could be, could be ..."
„Může být, může být ...“
- 'Well, simply that I couldn't have been here and in London at the same time, could I?
„Že jsem prostě nemohl být současně tady a v Londýně, to je snad jasné.“
- "We could probably reach that."
„Na ten snad dosáhneme.“
- 'No,“ of course“ is right, I couldn't have.
„Ne, samozřejmě že ne.“

MAY

- It may disturb you."
Mohlo by tě to znepokojit.“
- "Well, I may have just dropped in briefly, you know, on my way somewhere ..."
„Možná jsem tak prostě jenom zaskočil na cestě někam ...“
- 'Well, I haven't, but I think he may .
„Já nevím, já ne, ale Bertrand možná.“
- "I may have someone for you to see.
„Možná bych pro vás měla klienta.“
- I mean you may think it's a long way down the road to the chemist, but that's just peanuts to space.
Myslíte si třeba, že drogerie ve vaší ulici je daleko, ale proti vesmíru je to úplný houby.

MIGHT

- "Listen, it might be important."
„Poslouchej, mohlo by to být důležité.“
- It needn't, but it might .
Mohlo, ale jisté to nebylo.
- 'They might have got a taxi; anyway, I'm not ringing that bell.'
„Mohli si vzít taxi; ať tak nebo tak, zvonit se nebude.“
- Might be a couple of years before it comes out, if then.
Článek by vám mohl klidně vyjít za dva roky, jestli vůbec.

- The acceptance of his article might be the prelude to a run of badly-needed luck. Přijetí článku mohlo být předejrou šťastného období, kterého měl již silně zapotřebí.
- It might not even have made much difference to them if they'd known... A možná, že by to prožívali úplně stejně, i kdyby věděli...
- If you're very lucky I might read you some of my poetry first. Když budete mít moc velkou kliku, tak vám možná předtím přečtu pár svých básní.
- He was going to meet some people who might well prove interesting and amusing. Možná, že se setká se zajímavými nebo zábavnými lidmi.

(d)

The following section includes an exercise on epistemic modal verbs. The text presents particular situations followed by sentences in which students are meant to fill in fitting epistemic modal verbs in a correct form. The text was written by the author of this thesis:

Doplňte následující cvičení modálními slovesy ve správném tvaru. Ve většině případů existuje několik řešení.

You and your friend are thinking about something that happened in the past and neither of you knows the exact circumstances. She presents her theory and you tend to agree with her: You (1) _____ right, it (2) _____ have happened this way.

After the Big Bad Wolf's belly is cut open and filled with stones, Little Red Riding Hood remarks: That (3) _____ teach you to try eating my grandma!

You left your tomcat in a kitchen with the windows and door closed. You come back but cannot see him anywhere. You're thinking: He (4) _____ disappeared, he (5) _____ be hiding somewhere.

You know your friend did not study for a difficult exam, yet the results say that he has passed. You tell to another friend of yours: That (6) _____ be some mistake, he (7) _____ passed.

You're expecting a friend to come for a visit. The doorbell rings and your mother is wondering who it is. You answer: That (8) _____ be my friend.

Key:

(1) could / might / may

(2) could have / might have / may have

(3) should

(4) couldn't have / can't have

(5) must

(6) must / will

(7) can't have / couldn't have

(8) will / should / must

3.3 Distribution of modal verbs

As the chapter on modal auxiliaries in Dušková's *Mluvnice* does not focus on distributional frequencies, it was decided to include this topic in this work in order to supplement the missing information. The theoretical chapter provided summaries from relevant sources concerning the frequency and register distribution of modals and semi-modals. In the practical chapter, these findings are reorganized to fulfil the purposes of this work. The aim of this section was to select relevant pieces of information from the secondary sources (Biber et al., 1999 and Kennedy, 2002) and to create a text that would be sufficiently informative and well-organized at the same time. This text also includes examples to illustrate the phenomena in question. They are borrowed from the secondary sources; the translations are provided by the author of this thesis.

Distribuce modálních sloves

Možností současných studií je čerpat velké objemy dat z rozsáhlých jazykových databází a na základě jejich analýzy pak popisovat či ilustrovat stav současného jazyka. Tento článek shrnuje poznatky z gramatické příručky Douglase Bibera et al., *Longman Grammar of Spoken and Written English* (1999), str. 483-502 a ze studie Graeme Kennedyho, *Variation in the distribution of modal verbs in the British National Corpus* (v knize Reppen, R.; Fitzmaurice, S.M., Biber, D. *Using Corpora to Explore Linguistic Variation*. 2002), str. 73-91.

Obecně platí, že préteritální tvary modálních sloves jsou méně časté než tvary přítomné, s výjimkou dvojice *shall/should*. Slovesa *can*, *will* a *would* jsou obecně velmi frekventovaná, zatímco *shall* se využívá jen zřídka. Obecně jsou opisná modální slovesa (*have to*, *be going to*, atd.) podstatně méně častá než centrální modální slovesa. Je ale zároveň nutno podotknout, že opisná modální slovesa jsou v mluvené angličtině až pětkrát častější, než ve psané.

Podle výsledků korpusového výzkumu tvoří *will*, *would*, *can* a *could* téměř 73% všech centrálních modálních sloves (samotné *will* tvoří 23%; jsou sem však započítána i jeho temporální užití). V mluvené angličtině jsou modální slovesa obecně využívána zhruba o 30% častěji, než ve psané. Modální slovesa ve staženém tvaru jsou zastoupena podílem 10,7% (a to 29,2% v mluvené angličtině, 7,4% ve psané) mimo ty se záporom *not*. Záporných modálních sloves je přibližně 12% (zhruba 16% ve mluvené angličtině, 11% ve psané). V negativních kontextech je obzvláště časté sloveso *can* (např. odmítnutí typu *I can't help you*. Nemohu vám pomoci. je upřednostňováno před *I won't help you*. Nepomohu vám.).

Zastoupení v registrech

Obecně jsou centrální i opisná modální slovesa nejvíce zastoupena v konverzaci a nejméně v odborných textech, což platí především pro modální slovesa vyjadřující povinnost/nutnost a volní dispozici k ději/předpověď. Slovesa *can*, *could*, *will* a *would* jsou poměrně běžná ve všech registrech. Obecně se *can* používá především v konverzaci

a odborných textech, *could* v beletrii, *will* v konverzaci a žurnalistice a *would* v konverzaci a beletrii. Z opisných modálních sloves je *have to* jediné, které se poměrně hojně vyskytuje nejen v mluvené, ale i v psané angličtině. *Be going to* je nejběžnější opisné modální sloveso v mluvené angličtině. Po něm v míře četnosti následují slovesa *have to* a *(had) better*, *(have) got to* a *used to*. Další modální a opisná modální slovesa se značně liší v distribuci v jednotlivých registrech. Modální slovesa vyjadřující povinnost/nutnost jsou obecně méně častá než slovesa s jinými významy. Jedním z důvodů pro tento jev je pravděpodobně tendence vyhýbat se prostředkům, které zní příliš autoritativně. V této oblasti se v současnosti prosazují opisná modální slovesa, jako např. *have to* či *need to*.

Modální slovesa vyjadřující dovolení/možnost/dovednost

V odborné próze se slovesa *could*, *may* a *might* používají téměř výhradně k vyjádření možnosti. *May* je v této funkci nejčastější, zároveň však ztrácí popularitu jako prostředek vyjádření dovolení. *Can* se běžně používá k vyjádření možnosti i dovednosti, což někdy vede k dvojznačnosti významu, např. *These observations can be explained biochemically*. Tato pozorování lze vysvětlit biochemicky. *Could* a *might* naopak častěji vyjadřují možnost. *Might* je používáno více méně pouze jako prostředek epistemické možnosti.

Modální slovesa vyjadřující povinnost/záhodnost/nutnost

Must, *should*, *have to* a *need to* jsou obecně méně častá, než ostatní modální slovesa. *Should*, *have to* a *need to* se nejčastěji užívají k vyjádření povinnosti či záhodnosti, což platí především pro *should* a *have to* (*have to* je z těchto čtyřech výrazů nejčastější). *Must* také často vyjadřuje epistemickou nutnost a využívá se v obou svých významech. V konverzaci se dává přednost jeho jistotnímu využití (v dispozičním smyslu je vzhledem ke své naléhavosti často nahrazováno jinými výrazy, např. *should* či *need to*), zatímco v akademické próze se častěji využívá jeho dispoziční funkce.

Modální slovesa vyjadřující volní dispozici k ději/předpověď

V odborné literatuře slovesa *will* a *would* nejčastěji vyjadřují předpověď (*prediction*), např. *Such deviations will often be the clue to special interpretations*. Tyto odchylky často poskytnou vodítka pro speciální interpretace. V mluvené angličtině jsou u těchto sloves běžné oba významy. Volní dispozici k ději (*personal volition*) vyjadřují např. ve větách *I'll come and show you it in registration Tuesday morning*. Přijdu v úterý ráno a ukážu ti to v záznamu. *I won't be here early enough to show you before school*. Nebudu tu dost brzo na to, abych ti to stihla ukázat před vyučováním. *I would give it back*. Vrátil bych to. Předpověď (*prediction*) vyjadřují např. ve větách *It won't be that difficult to do*. Nebude to tak těžké. *Will my coat be dry?* Bude můj kabát už suchý? *She would just feel better if she went out*. Určitě by se cítila lépe, kdyby chodila ven. *Shall* v odborné literatuře i v konverzaci překvapivě značí volní dispozici k ději (*personal volition*) častěji, než předpověď (*prediction*), např. *I shall try to show that our political practices accept integrity as a distinct virtue*. Pokusím se ukázat, že naše politické praktiky vnímají integritu jako nespornou přednost. V otázkách pak *shall* nejčastěji slouží k formulaci nabídky či návrhu, např. *Shall we wait for them?* Počkáme na ně? *Shall I tell you who Sally fancies?* Chceš vědět, kdo se líbí Sally? *Be going to* se využívá především k vyjádření volní dispozice k ději a využívá se mnohem častěji v konverzaci (než v odborné próze), např. *I'm going to put my feet up and rest*. Dám si nohy nahoru a budu odpočívat. *I said I was going to collect John's suitcase from Susan*. Řekl jsem, že vyzvednu Johnův kufr u Susan.

Modální slovesa se často pojí se slovesy v pasívu a se slovesy v minulém či průběhovém tvaru. Nejčastějším spojením je kombinace modálního slovesa se slovesem v neurčitěm tvaru (73% všech modálních sloves v *BNC*, z toho téměř 85% v mluvených textech). Modální slovesa ve spojení se slovesem v pasívu nejsou příliš běžná v mluveném jazyce a beletrii, ale některá se poměrně často objevují v próze odborné, zejména *can* a *should*, a do jisté míry také *could* a *must*, např. *The methods could be refined and made more accurate*. Metody by bylo možné vylepšit a zpřesnit. Spojení modálních sloves se slovesy v minulém tvaru se nejčastěji vyskytuje v beletrii a žurnalistice, obvykle s dispozičním *might*, *may*, *must* či *should*, např. *Also he may have had quite a job finding it*. Také mu asi dalo dost práce to najít. Spojení modálních sloves se slovesem v průběhovém tvaru je poměrně vzácné; objevuje se především se výrazem *be supposed to* a se *shall*, např. *We shall be meeting with all the parties in the near future*. V dohledné době se setkáme se všemi dalšími politickými stranami.

Spojení modálních sloves s určitým slovesným tvarem souvisí s modálním významem. Například modální slovesa vyjadřující epistemickou možnost (*can*, *could*) nebo nutnost (*must*, *should*) se často vyskytují se slovesem v pasívu. Jistotní *must* a *should* se také často pojí se slovesem v perfektivním tvaru a odkazují tak na určitý děj v minulosti (*must have been*). *May* a *might* se v tomto spojení také vyskytují poměrně často. Vyjadřují v něm jistou míru pochybnosti o určitém ději v minulosti, např. *You can imagine what it might have been like*. Dovedete si představit, jaké to asi bylo. Slovesa v průběhovém tvaru se pojí především s modálními slovesy vyjadřujícími volní dispozici k ději/předpověď. Vyjadřují tak budoucí děj, který bude probíhat po nějaký čas (*will be going*), např. *Next season only one team will be going down from the First Division*. Příští sezónu vypadne z první ligy pouze jeden tým.

Sekvence modálních a opisných modálních sloves

Modální a opisná modální slovesa lze kombinovat s opisnými modálními slovesy *have to*, *need to* a *be going to*. *Have to* je z těchto tří výrazů nejčastější a vyskytuje se ve všech registrech, např. *The researchers warn that they will have to treat many more patients before they can report a cure*. Badatelé upozorňují, že budou muset ošetřit ještě mnoho pacientů, než budou moci podat zprávu o léčbě. Sekvence s *need to* jsou také poměrně běžné, např. *These two will need to rest for a good long time*. Tihle dva si budou muset pořádně odpočinout. Spojení s *be going to* se příliš běžně nevyskytují: vzhledem ke své poměrně složitosti se tyto sekvence objevují spíše ve psané angličtině. Jediné spojení, které se běžně používá v mluvené angličtině, je *be going to have to*, např. *Because you're going to have to say something*. Protože budeš muset něco říct.

Některá slovesa se často vyskytují s modálními slovesy. Jsou to slovesa, která vyjadřují emoce, postoje nebo kognitivní stavy. Svou povahou vyjadřují pocity atp., čili se běžně vyskytují s modálními slovesy, která vyjadřují nějaký osobní postoj.

Následující slovesa se ve více než 60% pojí s modálními slovesy: *abide*, *admit*, *afford*, *appeal*, *assure*, *cope (with)*, *discern*, *fathom*, *guarantee*, *handle*, *imagine*, *interact*, *resist*, *settle for*, *suffice*, *survive*, *tolerate*

Následující slovesa se ve více než 40% pojí s modálními slovesy: *account for*, *advise*, *aid*, *believe*, *benefit*, *claim*, *compete*, *continue*, *contribute*, *count on*, *debate*, *deduce*, *endanger*, *end up*, *expect*, *exit*, *focus*, *forgive*, *get over*, *grumble*, *harm*, *insure*, *jeopardise*,

muster, outweigh, overwhelm, pause, predispose, reach, rely, respect, settle for, solve, tempt, withstand.

Obzvláště často se tato slovesa pojí s modálními slovesy *can* a *could*, která se často pojí se zápořem, např. *I can't cope with this.* Tohle nezvládnou.

3.4 Recent developments of modals and semi-modals

This chapter provides a summary of the most important recent changes and developments in the sphere of modals and semi-modals. This topic is not treated in detail in Dušková's *Mluvnice*, as this handbook was finished at the end of the 1980s, and as the sources used in the chapter on modal verbs are mostly from the 1970s. The sources used to base this section upon were the comprehensive studies by Geoffrey Leech, *Change in Contemporary English* (2010) and by Manfred Krug, *Emerging English Modals* (2000). Supplementary information was found in Christian Mair's study *Twentieth Century English* (2006). This section was conceived in a way similar to section 3.3: it summarizes the most relevant pieces of information from the secondary sources and it provides examples with Czech translations to illustrate the subject.

Současné tendence ve vývoji modálních sloves

Současné korpusové studie dokazují, že systém modálních sloves prodělává podstatné změny. Vzhledem k tomu, že toto téma není v *EMSA* explicitně popsáno, přináší tento článek shrnutí nejnovějších poznatků. Hlavními zdroji informací byly následující studie: *Change in Contemporary English* (2010) od Geoffreyho Leech et al., *Emerging English Modals* (2000) od Manfreda Kruga a *Twentieth Century English* (2006) od Christiana Maira. Některé příklady byly získány z *BNC* (*British National Corpus*).

V druhé polovině dvacátého století byl zaznamenán výrazný pokles frekvence většiny centrálních modálních sloves a nárůst frekvence opisných modálních sloves (*have to, be going to*, atd.). Celkový pokles frekvence centrálních modálních sloves je 10,6%. Nejčastěji používaná modální slovesa *could, will* a *would* poklesla méně dramaticky a *can* jako jediná výjimka ve frekvenci dokonce mírně vzrostlo. Ostatní modální slovesa ale poklesla v průměru o 22,7%, především *shall* (o 43,5%), *may, must, need* a *ought to*. Je možné, že dramatický nárůst frekvence opisných modálních sloves je s tímto jevem spojen (poměr modálních a opisných modálních sloves výrazně poklesl, a to především v mluvené angličtině), ale zřejmě za něj neodpovídá zcela. Dalšími důležitými důvody pro pokles frekvence je pravděpodobně zastaralost a zužující se funkčnost těchto sloves. *Shall, must, need* a *ought to* nemají například minulý tvar (*shall* je dále omezeno ve výskytu s podmínkami ve druhé a třetí osobě) a jejich výskyt se staženým zápořem *-n't* je stále vzácnější. Právě kvůli této gramatické neohebnosti a nízké frekvenci se tato modální slovesa považují za nejvíce ohrožená.

Dalším důležitým aspektem vývoje je monosémantizace ustupujících modálních sloves *may*, *must* a *should*. *May* se stále často vyskytuje v jistotním významu, ale jeho dispoziční význam (dovolení) je na ústupu a *may* je zde velmi často nahrazováno slovesem *can*. V americké angličtině je i jistotní *may* na ústupu; mluvčí častěji používají tentativnější výraz *might*. *Should* zůstává dominantní jen ve svém dispozičním významu. V ostatních funkcích (tedy v jistotním významu a ve funkci zástupce kondicionálu) jeho výskyt klesá. *Must* je funkční v obou svých významech, přestože jeho výskyt v obou významech poklesl o 30% v britské i americké angličtině. Jeho dispoziční funkce je stále častěji přebírána mírnějšími výrazy *need to* a *should*, zůstává však jako jediný dominantní prostředek k vyjádření epistemické nutnosti (u *have to* se tento význam také objevil, ale zatím se příliš nerozšířil do psané angličtiny, viz související článek o jistotním *have to*). *Should* si rovněž udržuje svou pozici díky poklesu frekvence *ought to* v oblasti záhodnosti.

V psaném jazyce výskyt opisných modálních sloves vzrostl o 9% v britské angličtině a o 18% v americké angličtině. Tento frekvenční nárůst je ještě mnohem výraznější v mluveném jazyce, kde jsou velice časté foneticky redukované výrazy jako např. *gonna*, *gotta* či *wanna*, nebo se vynechává např. *had* v *had better* či koncové *-d* ve výrazu *be supposed to*. Zároveň tato skupina sloves zůstává pětkrát méně početná než skupina centrálních modálních sloves a nedá se tedy říci, že nad touto skupinou opisná modální slovesa získávají převahu. Jedinou výjimku tvoří *have to*, které je nyní téměř tak časté jako *must* a v mluvené angličtině (britské i americké) se stalo nejfrekventovanějším výrazem pro vyjádření dispoziční nutnosti, např. *I have to be in Rome for six weeks*. (BNC A6J 511) Musím strávit v Římě šest týdnů. *But he still had to find a wife*. (BNC A18 634) Ale musel si ještě najít ženu.

Nejfrekventovanější opisná modální slovesa naopak prochází procesem významové abstrakce a zobecnění. *Be going to* získalo obecnější funkci odkazu na budoucnost, podobnou funkci *will*, např. *You'll never know when there's going to be a mutation*. Nikdy nevíte, kdy dojde k mutaci. Jeho původní významy (*present intention* a *present cause*) i nadále představují zásadní podíl jeho využití. V žurnalistice frekvence užití *be going to* vzrostla na úkor *be to* (srov. *The jail sentence is to begin the day afer Sarkees graduates*. Rozsudek má vstoupit v platnost den po té, co Sarkees složí závěrečné zkoušky. a *Rhode Island is going to examine its Sunday sales law*. Rhode Island přezkoumá svůj zákon o obchodování v neděli.). *Have to* také vykazuje tendenci k abstraktnějšímu významu nutnosti, kde původce modality není specifikován, např. *The question has to be asked*. Je nezbytné tuto otázku položit. *Have to* a *(have) got to* se také začalo objevovat v jistotním smyslu (např. *This has got to be some kind of local phenomenon*. Musí to být nějaký místní jev.), ale zatím jen velmi zřídka v porovnání s jistotním *must* (přibližně desetkrát méně). Nutnost s nevyjádřeným původcem modality je také stále častěji vyjadřována slovesem *need to* (neplést si s modálním slovesem *need*), např. *I've been out for a couple of weeks and I need to get used to the pace of the game again*. Byl jsem pár týdnů pryč a potřebuji si znovu zvyknout na tempo hry. *Be able to* také rozšiřuje své použití do oblasti dispozičního smyslu bez vyjádřeného původce modality. *Want to* částečně přebírá část významového rozsahu *will* (volní modalita) a objevuje se i v dispozičním významu (nutnost), který se blíží významu *need to* či *ought to*, např. *You want to watch out that you don't get burned*. Musíš dávat pozor, aby ses nespálil.

V oblasti centrálních modálních sloves byly zjištěny následující tendence: zánik minulého dispozičního použití *might* (např. *I begged that I might stay*. Prosil jsem, abych směl zůstat.), tendence nahrazovat *may* slovesem *can* v jistotním i dispozičním významu,

ztráta rozlišení jistotního *may* a *might* a tendence zaměňovat *may* za *might* ve větách jako např. *The victim may have been dead for days before police arrived on the scene*. Oběť mohla být mrtvá už několik dní, než se policie dostala na místo činu.

Probíhá gramatikalizace/modalizace některých opisných modálních sloves, především *be going to*, *have got to*, *want to* a dále také *have to*, *need (to)*, *ought (to)* a *dare (to)*. Znakem gramatikalizace je zvýšená míra výskytu, fonetická eroze (např. *going to* -> *gonna*, *got to* -> *gotta*, *want to* -> *wanna*), rozšiřování významu (např. u *have to* od dispozičního k jistotnímu), významové zobecnění, atd. Tyto výrazy procházejí změnami, ve kterých nabývají některých znaků centrálních modálních sloves. Tyto změny probíhají především v mluveném jazyce, kde se zkrácené formy (*wanna*, *gonna*, *gotta* a např. i *hafta/hasta*) postupně stávají standardními výrazy. Zároveň se však předpokládá, že se tyto změny neprosadí ve všech žánrech, např. kvůli preskriptivismu.

3.5 Epistemic *have to*

The following section sums up the main points of my corpus-based study on epistemic *have to*. *Have to* is a semi-modal verb that has undergone a very progressive development since the second half of the twentieth century, thus it might be of interest for students of English. Various corpus studies (mentioned below) have described its marked rise in frequency and the consequent extension of its meaning and use. This extension has gone as far as to the acquisition of an epistemic meaning, which had previously not been connected with this verb. The epistemic use has been employed in the last decades in spoken language, especially in American English; its use in written English is reported to be ten-times less frequent than its core-modal equivalent, *must*. This study describes examples of epistemic *have to*, providing authentic sentences from a small corpus (of approximately one million words) of contemporary written English. The translations of the sentences are provided by the author of this thesis. The list of the original sentences is provided in section 7.3 (Appendix) of this thesis.

Jistotní *have to*

V *Mluvnici* (sekce 8.44.32) je zmíněno, že k vyjádření vysokého stupně pravděpodobnosti se kromě *must* někdy používá i *have to*. Tento článek krátce popisuje vývoj slovesa *have to* v druhé polovině dvacátého století a zaměřuje se právě na jeho jistotní význam; cílem je poskytnutí autentických příkladů, které jistotní *have to* obsahují. Článek čerpal základní informace z následujících studií: *Meaning and the English Verb* (2004) od Geoffreyho Leech, *Change in Contemporary English* (2010) od Geoffreyho Leech et al., *Emerging English Modals* (2000) od Manfreda Kruga a *Twentieth-Century English* (2006) od Christiana Maira.

Podle současných korpusových studií frekvence užití *have to* v posledních desetiletích výrazně vzrostla. V současnosti je jedním z nejprogresivnějších opisných modálních sloves a v míře užití konkuruje odpovídajícímu centrálnímu modálnímu slovesu *must*. Korpusové analýzy ukazují, že v britské i americké mluvené angličtině se dispoziční *have to* dokonce stalo nejčastějším prostředkem vyjádření povinnosti/nutnosti (ve svém jistotním užití si však *must* dosud udržuje dominantní postavení). Vzhledem k vysoké frekvenci užívání u několika opisných modálních sloves včetně *have to* došlo k posunu významu. V případě *have to* se význam stal abstraktnějším, u *must* se funkční rozsah v neformální komunikaci naopak zúžil (Mair, 2006: 104). Další změnou ve významu jsou případy, ve kterých mluvčí začali užívat *have to* i ve významu jistotním, např. *There has to be some reason for his absurd behaviour*. Musí přeci existovat nějaký důvod pro jeho absurdní chování. ("That is necessarily the case – no other explanation is possible") či *Everybody has to die sometime*. Všichni jednou musí umřít. (Leech, 2004: 80-81) Tyto významy *have to* mají tendenci splývat (především v odborném stylu). (Leech, 2004: 81) Jistotní *have to* se objevuje především v konverzaci a zatím se týká spíše americké angličtiny. Výzkum dat z let 1961-1991 (Leech, 2010: 109) ukázal, že jistotní *have to* je zatím přibližně desetkrát méně časté, než jistotní *must*. Běžným alternativním prostředkem k vyjádření vysokého stupně jistoty je také *have got to*, které se v neformální mluvě velmi často zkracuje na *gotta*, např. *You(‘ve) gotta be joking*. To nemyslíš vážně.

Pro účely této práce byla získána data z webového portálu CQPweb (*Corpus Query Processor*, na webové adrese <http://cqpweb.lancs.ac.uk/>), konkrétně z korpusu *British English 2006*. Tento korpus o velikosti jednoho milionu slov obsahuje beletristické, nebeletristické a žurnalistické texty ze současné psané britské angličtiny. Z korpusu byly extrahovány všechny věty obsahující *have to* ve všech formách, čehož bylo dosaženo zadáním dotazu „{have} to“. Hledání poskytlo celkově 760 příkladů, které byly seřazeny podle abecedy a následně podle prvního slova nalevo od *have to*, tedy ve velké části případů podle podmětu. Poté byly věty manuálně roztrženy dle modálního významu *have to*. Účelem bylo nalézt ve vzorku případy, ve kterých mělo *have to* jistotní funkci. (Čísla v hranatých závorkách odkazují na pořadí, ve kterém se daná věta objevila v celkovém vzorku 760 příkladů.)

Takových případů bylo nalezeno 32, z toho pouze 12 bylo identifikováno jako jednoznačně jistotní. Tento výsledek značí, že se jistotní *have to* do psané britské angličtiny ještě příliš nerozšířilo. Pokud jde o podmínky pojící se s jistotním *have to*, neživotné podmínky obsahovaly přibližně dvě třetiny příkladů a životné zbyvajících třetina. Ve větách s životným podmětem se jednalo povětšinou o podmínky ve třetí osobě. Téměř všechny tyto příklady byly dvojnásobné, zatímco ve větách s neživotným podmětem bylo snazší význam *have to* určit. Soubor příkladů také ukázal, že nejčastějším pravostranným kolokátem jistotního *have to* je sloveso *be*, které se objevilo v téměř polovině případů (15). Vzhledem k malé velikosti vzorku nebyly žádné další výrazné kolokace pozorovány.

Have to ve větách s neživotným podmětem

Třídění dle prvního slova nalevo od hledaného výrazu se ukázalo jako smysluplné: ukázalo se, že určitý typ podmětu má zřetelnější tendenci pojít se s jistotním *have to*. Dle předpokladu to byly neživotné podmínky *it* a *there*.

Celkově bylo ve vzorku 760 vět 18 případů, ve kterých byl podmět *it* následován opisným modálním slovesem *have to* a 5 případů vět s *there*. Ze zmíněných 18 vět s *it*

has/had to obsahovalo 7 příkladů *have to* s jistotní funkcí. Ve všech těchto příkladech se *have to* objevilo ve své minulé formě, *had to*:

It had to be some sort of mistake, of course. [287]
Samozřejmě to musela být nějaká chyba.

V tomto příkladě je *had to* použito v podobném smyslu jako *must have been*, tedy ve smyslu jistotním. Na rozdíl od většiny ostatních vět získaných ze vzorku je význam *have to* v této větě jednoznačný, vzhledem k tomu, že kontext nenaznačuje, že by zde *have to* mohlo být interpretováno jako dispoziční. Následujících pět příkladů tuto jednoznačnost sdílí:

It had to be some weird kind of delayed hallucination. [285]
Musela to být nějaká zvláštní opožděná halucinace.

It had to be a cold-caller, because all her friends knew... [284]
Musel to být reklamní hovor, protože všichni její přátelé věděli...

They look very alike you see, and so it had to be her. It could not be anyone other than his sister. [297]
Všichni jsou si dost podobní, takže to musela být ona. Nemohl to být nikdo jiný, než jeho sestra.

It had to be impossible. Why would he be at the Cowper Hotel during an academic conference? [283]
To zkrátka nemohlo být možné. Proč by měl být v hotelu Cowper během akademické konference?

V následující větě je podmět vypuštěn, ale je zřejmé, že se jedná o zájmeno *it*:

And that's what you asked the staff. Had to be. [46]
A to je ten důvod, proč jsi se zeptal personálu. Určitě.

V těchto větách by *had to* mohlo být nahrazeno výrazem *must have been*. Mluvčí zde vyjadřuje svoje mínění, že nevidí žádnou další možnost než tu, kterou ve větě predestiná (v těchto větách se to týká určitého minulého děje či situace). V tomto ohledu se následující věta liší:

I'm too old for MySpace. It had to happen, and it has. Age has crept up on me. [295]
Jsem na MySpace moc starý. Muselo to přijít, a také k tomu došlo. Dostihlo mě stáří.

Zde *had to* vypovídá o tom, že mluvčí v minulosti předpokládal, že dojde k určitému jevu (tedy nevyjadřuje své přesvědčení o pravdivosti nějakého děje či jevu v minulosti). V tomto případě si mluvčí tento předpoklad vytvořil před tím, než jev nastal. Toto užití je možno interpretovat rovněž jako dispoziční. Následující příklad je rovněž dvojznačný:

Once Delta's down, it has to stay down. [281]
Jak půjde Delta dolů, musí tam už zůstat.

K přesnějšímu určení významu tohoto příkladu by bylo nutné znát širší souvislosti (kontext padesáti slov napravo i nalevo od hledaného výrazu k tomu nepostačoval).

Pokud jde o věty s *there have to*, ve vzorku se objevilo pět takovýchto příkladů. Jistotní *have to* bylo zjištěno ve dvou z nich:

No, there had to be another explanation. [506]
Ne, muselo tam být jiné vysvětlení.

V tomto případě se význam *had to* opět blíží významu *must have been*. V následujícím případě se jistotní *have to* objevilo v přítomné formě:

There has to be something basic that we're missing. [509]
Určitě přehlízíme něco zásadního.

V následujících dvou příkladech se objevuje záporné *have to*, které je zde pravděpodobně použito jako opisná forma pro sloveso nižšího stupně jistotní modalit, jako např. *could*, *may* či *might*. Oba tyto příklady mohou být interpretovány rovněž jako dvojznačné (jistotní i dispoziční):

It didn't have to be like that. [339]
Nemuselo to tak být.

It does not have to happen. [367]
Nemusí se to stát.

Následují příklady, ve kterých se jistotní *have to* vyskytlo s neživotným podmětem.

Anything had to be better than this. [75]
Cokoliv jiného muselo být lepší, než tohle.

This change had to come... [98]
Tato změna musela přijít...

...put my key in the door and thought: Something Has To Change. [474]
...vsunul jsem klíč do zámku a pomyslel si: "Něco se musí změnit."

But any future government has to start from here,... [142]
Ale jakákoliv budoucí vláda nutně musí začít zde,...

And where was it written that a great ranch had to be about beef cattle and nothing else? [426]
A kde je psáno, že se na velkém ranči má vše točit jen kolem hovězího dobytka?

V těchto pěti případech má *have to* podobný význam jako *be bound to*. Opět se nedá říci, že jde o modalitu čistě jistotní, ale zároveň není ani zřetelně dispoziční. Dochází zde tedy k prolínání těchto dvou modálních významů. Následující příklad je také dvojznačný. Jeho význam se blíží buď jistotnímu *must have (had)*, nebo zde *had to* funguje jako opisný tvar pro minulé dispoziční *have to*:

We argued that the code had to have binding force... [101]
Prosazovali jsme názor, že zákon musel být / by měl mít závazný...

V posledních příkladech vět s neživotným podmětem také z kontextu není jasné, zda je význam *have to* jistotní či dispoziční:

This means that the frontal aspect has to be assertive to make a quick impression, while the... [80]

To znamená, že předek by měl být asertivní, aby zaujal, zatímco...

V příkladu č. 80 se mluvčí buďto vyjadřuje o žádoucích vlastnostech předmětu (dispoziční význam), či vyvozuje vlastnosti již existujícího předmětu (jistotní význam).

That space has to be filled. [476]

To místo se musí zaplnit.

Zde mluvčí buďto vznáší požadavek či přání, aby bylo místo zaplněno, nebo předpokládá, že se místo s největší pravděpodobností zaplní (význam podobný *bound to*).

Have to ve větách s životným podmětem

Přibližně třetina vět (11), ve kterých bylo *have to* identifikováno jako jistotní nebo pravděpodobně jistotní, obsahovala životný podmět. Ve vzorku se vyskytl pouze jeden případ s životným podmětem v první osobě:

...different story from what we were taught, we eventually have to break free.

[121]

...něco jiného, než co nás učili, časem se musíme osvobodit.

Tento případ je částečně v rozporu s očekáváním, že se *have to* bude objevovat spíše s podměty ve třetí osobě (nebo s podměty neživotnými). Je to však příklad velmi dobrý, neboť se v něm vyskytuje *have to* v přítomném čase, jehož význam je jednoznačně jistotní.

Dále se ve vzorku vyskytly 3 případy, všechny dvojznačné, ve kterých se *have to* vyskytlo s podmětem ve druhé osobě:

Kerry supposed that you had to work fast. [752]

Kerry předpokládal, že jste musel pracovat rychle.

...I started realizing that, of course, you had to divide it by 52, which... [706]

...začal jsem si uvědomovat, že jste to samozřejmě musel vydělit dvaapadesáti, což...

V obou těchto příkladech může být *have to* označeno jako jistotní či jako dispoziční, jelikož kontext jeho pravý význam neodhaluje.

V následujícím příkladu je *have to* negováno:

You don't have to die. They'll put you away, but... [360]

Nemusíte zemřít. Odvezou vás do ústraní, ale...

Tento případ je opět dvojznačný: mluvčí buďto naznačuje, že adresát mohl být např. odsouzen k trestu smrti, ale nyní tato hrozba pominula (dispoziční význam), nebo naznačuje myšlenku, že není jisté, zda adresát v danou chvíli zemře (jistotní význam).

Další příklad obsahuje jistotní *have to* v přítomném čase v kombinaci s podmětem ve třetí osobě:

This man has to have something in him to make him capable of mauling... [319]
Ten muž v sobě musí mít něco, co by ho dohnalo k rozmlácení...

Následující příklad je dvojznačný (význam se z kontextu nedá jasně určit):

...suggesting that the teenage Hitler clone created by Nazi doctor Josef Mengele had to have a similar upbringing to the original Hitler for the cloning to be a success. [325]

...naznačoval, že dospívající klon Hitlera, stvořený nacistickým doktorem Josefem Mengelem, musel mít podobné vychování jako původní Hitler, aby bylo klonování úspěšné.

V následujících příkladech se *have to* vyskytuje s podmínkem ve třetí osobě množného čísla, *they*.

But they still have to get their money back in the end. [480]
Ale nakonec stejně budou muset získat své peníze zpět.

Příklad č. 480 je dvojznačný. Dalo by se však říci, že je blíže dispozičnímu významu *have to*, jelikož jistotní význam by se zřejmě dal v tomto případě vyjádřit lépe pomocí *will (have to)*.

...I'd bet they had to work fast on plan B, which was to... [522]
...vsadil bych se, že museli rychle pracovat na plánu B, což bylo...

V příkladu č. 522 se zřejmě jedná o jistotní *have to*, jak naznačuje výraz *I'd bet*. Dispoziční výklad by zde však byl také možný.

V následujících větách se vyskytuje spojení centrálního modálního slovesa *would* a opisného modálního slovesa *have to*. Ve vzorku 760 příkladů se vyskytlo celkem 40 příkladů s touto sekvencí. Ve třech z nich bylo *have to* označeno jako jistotní:

He would have to be a complete idiot to... [672]
Musel by být naprostý hlupák, aby...

...mirror, fixed to the wall which divided the room from the room beyond, which Fabel surmised would have to be the kitchen, reflected the bed. [693]
...zrcadlo, připevněné na stěně, která dělila místnost od zadního pokoje, který Fabel odhadovala na kuchyni, odráželo postel.

V prvních dvou větách je význam *have to* poměrně zřetelně jistotní. V příkladu č. 4 se však jeví jako dvojznačný:

...and sooner or later he'd have to stand up again. [4]
...a dříve či později by se musel znovu postavit.

Zde *have to* naznačuje, že je dotyčná osoba buď povinna znovu vstát, nebo vyjadřuje přesvědčení, že dotyčná osoba se dříve či později znovu postaví, což se jeví jako pravděpodobnější případ.

Následuje stručný přehled relevantních statistických údajů týkajících se této analýzy:

Celkový počet příkladů s jistotním *have to*: 32

z toho jednoznačných: 12

z toho dvojných: 20

s neživotným podmětem: 21

s životným podmětem: 11

následováno *be*: 15

4. Conclusion

The aim of this diploma thesis was to propose a compilation of texts to supplement chapter 8.4 *Modal verbs* in the multi-media application *EMSA* (based on *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny* by Professor PhDr. Libuše Dušková, DrSc. et al.). To achieve this, the first step (chapter 1. Theoretical background) involved a detailed survey of relevant sources to identify topics that are not discussed in detail in the original text of *Mluvnice*. This survey involved comprehensive books of grammar, such as Quirk et al.'s *A Comprehensive Grammar of the English Language* (1985) or Huddleston and Pullum's *The Cambridge Grammar of the English Language* (2002), which served to identify differences in various theoretical definitions (there are e.g. different delimitations of the groups of core modals and marginal modals or of kinds of modality). An important theoretical basis was also provided by contemporary studies based on extensive corpus analyses, especially by Biber et al.'s *Longman Grammar of Spoken and Written English* (1999), Krug's *Emerging English Modals* (2000) and Leech et al.'s *Change in Contemporary English*. Other contemporary sources were also examined (Declerck et al.'s *The grammar of the English tense system: a comprehensive analysis*, 2006, or Facchinetti et al.'s *Modality in Contemporary English*, 2003); however, it was found that they included a number of studies with topics too narrow to fit the purposes of this work. Instead, the aforementioned comprehensive sources were employed, as their contents covered the whole range of modals (which also implies that they provided relatively comparable information). The theoretical chapter provides a summary of the most important findings from the aforementioned sources, which served as a further base for the practical outcomes of this thesis.

After indentifying the nature of the topics to supplement, the next step (described in chapter 2. Methodology) was to determine the form and way in which to present the supplementary information. The main task of this thesis was unusual in that it was supposed to cover several broad topics identified in chapter 1., and in that the outcomes were to be presented in different forms in order to fit their potential purpose (technical details concerning their embedding in the *EMSA* website also had to be discussed). Also, the supplementary text had to be written in Czech, i.e. in different language than the language of the bibliographical sources. Thus, the texts allow for a certain degree of heterogeneity (the texts include some important English terminologic equivalents as

well as references to the bibliographic sources), which provides useful meta-linguistic information to the students (e.g. it might enable easier orientation in the original sources).

As a practical outcome, designed as a potential contribution to *EMSA*, this thesis provides five sections in form of the following texts. Section 3.1 provides a compilation of short texts which are meant to supplement concrete sections of chapter 8.4 in *Mluvnice*. The first three short articles are connected with section 8.41 *Formální a sémantické vymezení modálních sloves* (Formal and semantic definition of modal verbs), as there were found alternative classifications of core modals and marginal modals as well as supplementary information concerning the formal features of core modals. The rest of the compilation of texts concerns section 8.44 *Sémantický systém modálních sloves* (Semantic system of modal verbs). There is an article which describes alternative definitions of kinds of modality; the remaining texts provide supplementary information concerning frequency and register distribution as well as recent development of particular modal verbs. These supplementary texts are to be directly connected to corresponding sections in *EMSA* to enable the users a direct access to the additional information.

Each of the next sections consists of an article which presents a topic that is either not covered in detail in *Mluvnice*, or is not presented in an explicit way. These articles are meant to be presented under section *Související články* ('Related articles') in *EMSA* as texts to supplement chapter 8.4 *Modální slovesa*. Section 3.2 briefly explains the concept of strength of modality. Further, the article includes a scale of epistemic core modals (designed by the author of this thesis), ordered from the generally strongest to the generally weakest. This is followed by a list of authentic examples acquired from a parallel corpus *InterCorp*, which provides both original English sentences with epistemic modals, as well as their Czech translations. This section also includes an exercise on epistemic modals (written by the author of this thesis), which is yet another specific supplementary part proposed for the contribution to *EMSA*.

Section 3.3 offers a separate article which presents the most important information concerning the frequency and register distribution of modal verbs in contemporary English. An important general finding is the fact that the frequency of core modals has generally been decreasing, while the frequency of marginal modals has been markedly

increasing. The most frequent core modals *will*, *can* and *would* have not been affected by the general decline and are keeping their position (*will*, as the only exception, shows increase in frequency); however, e.g. *must*, *may*, and especially *shall* have declined considerably. The article further sums up information on the distribution of individual modals in various registers or on their associations with particular voice or aspect. It also mentions the topic of sequences of core modals and marginal modals, and it presents a list of lexical verbs that most frequently occur with modals.

Section 3.4 is an article that sums up the main tendencies in the recent development of modal verbs (both of core modals and marginal modals). One of the main points is the finding that a number of marginal modals, such as e.g. *have got to*, *have to* or *want to*, seems to be going through a process of grammaticalization, gradually acquiring some features typical for core modals. This process involves changes in form, e.g. phonetic erosion, as well as in meaning, e.g. generalization of meaning, acquisition of new meanings. Some less-frequently used core modals, on the other hand, tend to lose grammatical flexibility and their range of meanings is narrowing.

Section 3.5 presents outcomes of a short study by Škardová (2012) on epistemic *have to*, a phenomenon that has emerged in the second half of the twentieth century and which is typical for conversation and American English. The results of analysis of data from written British English suggest that epistemic *have to* has not yet become widely used in this sphere. However, to present the possible uses of epistemic *have to*, the study provides a number of authentic examples translated into Czech and described by the author of this thesis.

The texts described above are presented here as final outcomes proposed to supplement chapter 8.4 *Modální slovesa* in *EMSA*. As these texts and the proposed solutions are the first of their kind, it is possible that some technical details may still be changed as the project develops. However, hopefully this thesis is going to provide some practical benefit to this project.

5. Sources

- Biber, D., et al. (1999) *Longman Grammar of Spoken and Written English*. Harlow: Pearson ESL.
- BNCweb, *The British National Corpus*, August 2012, <<http://bncweb.lancs.ac.uk/>>.
- CQPweb, Corpus Query Processor, 22 May 2012 <<http://cqpweb.lancs.ac.uk/>>.
- Declerck R, S. Reed, B. Cappelle (2006) *The grammar of the English tense system: a comprehensive analysis*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Dušková, L., et al. (2006) *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*. Praha: Academia.
- Dušková, L. (1999) *Studies in the English Language*, Part II. Praha: Karolinum.
- Facchinetti, R., et al. (2003) *Modality in Contemporary English*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Horálek, Š. (2010) *English modal verb "shall", its meanings and Czech counterparts*. Praha: Univerzita Karlova v Praze.
- Huddleston, R., G.K. Pullum, et al. (2002) *The Cambridge Grammar of the English Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Grepl, M., P. Karlík, et al. (2008) *Příruční mluvnice češtiny (2008)* Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- InterCorp, July 2012 <<http://www.korpus.cz/intercorp/>>.
- Karlík, P. et al. (2002) *Encyklopedický slovník češtiny*. Nakladatelství Lidové noviny.
- Kennedy, G. (2002) *Variation in the distribution of modal verbs in the British National Corpus*. In: Reppen, R.; Fitzmaurice, S.M., Biber, D. *Using Corpora to Explore Linguistic Variation*. Amsterdam: John Benjamins: 73-91.
- Krug, M. (2000) *Emerging English Modals*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
- Leech, G. (2004) *Meaning and the English Verb*. Harlow: Pearson Education Limited.
- Leech, G. et al. (2010) *Change in Contemporary English*. New York: Cambridge University Press.
- Libertin, D. (2008) *English modal verb must (have to) and its Czech counterparts*. Praha: Univerzita Karlova v Praze.
- Mair, Ch. (2006) *Twentieth-Century English*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Palmer, F.R. (1979) *Modality and the English Modals*. London: Longman.
- Palmer, F.R. (2001) *Mood and Modality*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Quirk, R., et al. (1985) *A Comprehensive Grammar of the English Language*. Harlow: Longman.
- Urbanová, L. (2008) *Stylistika anglického jazyka*. Brno: Barrister and Principal.

6. Résumé

V úvodní části je vytyčen cíl práce, tedy pokus o přispění do projektu na rozšíření a aktualizaci multimediální aplikace *EMSA (Elektronická mluvnice současné angličtiny)*. Tato aplikace v podobě internetových stránek slouží k výzkumným a studijním účelům studentů anglické lingvistiky. Tento multimediální projekt je v úvodní kapitole podrobněji popsán a představena je i kniha, na níž je projekt založen, tedy *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny* (dále *Mluvnice*) od profesorky PhDr. Libuše Duškové, DrSc. Konkrétním tématem této práce je kritická revize kapitoly 8.4 *Modální slovesa*; v úvodu je rovněž podán důvod k výběru tohoto tématu. Práce má zmapovat dosavadní obsah dané sekce v *Mluvnici*, kontrastovat jej s novými dostupnými studiemi a podat návrh na jeho rozšíření. Vzhledem k tomu, že zadání diplomové práce je nevšední, v úvodu je poskytnut i přehled úkolů, které jsou zde zpracovány. Práce má uvést přehled nových studií vztahujících se k tématu (s ohledem na obsah a členění v *Mluvnici*) a poskytnout přehled hlavních tendencí a nejdůležitějších poznatků z této literatury. Dále je cílem sestavení krátkých textů vztahujících se ke konkrétním sekcím kapitoly 8.4 a poskytnutí krátkých studií zabývajících se tématy, která nejsou v dostatečné míře vysvětlena či ilustrována v *Mluvnici*. Práce je koncipována s ohledem na potřeby potenciálních uživatelů výsledných textů.

V kapitole Teoretické pozadí (1.) následuje popis vybraných témat z oblasti modality a modálních sloves. Kapitola má dva cíle. Prvním je popsat způsob, jakým je dané téma pojato v *Mluvnici*, a to z hlediska struktury i obsahu (struktura sekce 8.4 *Modální slovesa* z *Mluvnice* je stručně popsána přímo v úvodu kapitoly 1.). Druhým cílem je poskytnutí přehledu relevantní současné literatury k danému tématu. Po vytyčení těchto cílů následuje výčet nejdůležitějších zdrojů použitých v této kapitole.

První podsekce teoretické kapitoly (1.1) se zabývá druhy modality a formálními vlastnostmi modálních sloves. V úvodní části se nachází kompletní přehled sekundární literatury použité v této sekci a zároveň je zde vytyčen její cíl, tedy kontrastovat informace z *Mluvnice* se sekundárními zdroji, zjistit relevantní rozdíly v pojetí konkrétních témat a následně je popsat. Tématem následující podsekce (1.1.1) je modalita a její druhy. Je zde kontrastováno pojetí druhů modality v *Mluvnici* s pojetím v jiných, anglicky psaných gramatikách (např. Huddleston a Pullum (2002) *The Cambridge Grammar of the English Language*, Quirk et al. (1985) *A Comprehensive*

Grammar of the English Language, Biber et al. (1999) *Longman Grammar of Spoken and Written English*), či v rozličných studiích zaměřených na modalitu a modální slovesa. Na rozdíl od *Mluvnice*, kde je prezentována dichotomie modality *dispoziční* a *jistotní*, se v ostatních zdrojích povětšinou rozlišují tři druhy modality, *epistemická* (jistotní), *deontická* a *dynamická* (vyjadřující schopnost).

Následuje popis formálních vlastností modálních sloves (1.1.2). I v této sekci je uveden výčet údajů z *Mluvnice* a je posléze porovnán s informacemi ze sekundárních zdrojů, v tomto případě především z Quirkovy *A Comprehensive Grammar of the English Language*. Následující části jsou věnovány centrálním a okrajovým modálním slovesům. Kontrastivním přístupem jsou zde opět předloženy rozdíly v pojetí centrálních modálních sloves v *Mluvnici* a v ostatních sekundárních zdrojích. K otázce okrajových sloves není v *Mluvnici* k dispozici ucelený výklad; v této části práce je tedy uvedený jejich přehled a popis převzatý z Quirkovy mluvnice. V závěrečné části této sekce je krátce popsána struktura sekce 8.44 z *Mluvnice*, tedy sémantického systému modálních sloves. Tímto výčtem je zároveň završen přehled témat zpracovaných v *Mluvnici*.

Sekce 1.2 této diplomové práce je věnována tématu distribuce modálních sloves. Tato sekce se opírá o Biberovu *Longman Grammar of Spoken and Written English* (1999), jež obsahuje užitečné statistické údaje (a jejich vyhodnocení) týkající se rozličných gramatických jevů a Kennedyho studie *Variation in the distribution of modal verbs in the British National Corpus* (2002). První zdroj poskytuje v sekci 1.2.1 informace o obecné distribuci centrálních i opisných sloves v různých registrech (pro srovnání jsou zde uváděny údaje týkající se především odborné prózy a konverzace, tedy registry, ve kterých se distribuce jednotlivých modálních sloves často liší). K dispozici je dán výčet plnovýznamových sloves, která se nejčastěji objevují s modálními slovesy. V potaz jsou brány i odlišné funkce jednotlivých modálních sloves a jejich distribuce v registrech. Zde je popis rozdělen do tří částí podle daných funkcí (dovolení/možnost/dovednost, nutnost, volitivní/prediktivní funkce). Následující část pojednává o možných kombinacích modálních sloves s různými slovesnými formami jako např. s pasivem, průběhovými tvary, perfektivními tvary, atd. Závěrečná část této sekce krátce popisuje možnosti kombinací dvou modálních sloves. Sekce 1.2.2 shrnuje poznatky z výše uvedené studie Graeme Kennedyho. I tato sekce poskytuje informace o distribuci

jednotlivých modálních sloves obecně, dále pak o jejich distribuci v psaných žánrech a rovněž o distribuci v jednotlivých slovesných strukturách.

Sekce 1.3 poskytuje přehled aktuálních studií zabývajících se současnými trendy ve vývoji modálních sloves. V podsekcí 1.3.1 jsou shrnuty poznatky z kapitoly na toto téma z korpusové studie Christiana Maira, *Twentieth-Century English* (2006). Mair podává přehled hlavních vývojových tendencí v oblasti centrálních modálních sloves a navazuje i novými poznatky z oblasti opisných modálních slovech, především *have (got) to*.

V sekci 1.3.2 je k dispozici shrnutí z obsažné studie Manfreda Kruga, *Emerging English Modals* (2000). Tato studie se soustředí výhradně na opisná modální slovesa, která podle Kruga představují progresivní skupinu, jež se v některých ohledech stále více přibližuje skupině centrálních modálních sloves. Tento úsudek je založen na rozsáhlém pozorování frekvenčního růstu jednotlivých sloves, změn ve formě a posunů ve významu. Zvláštní pozornost je věnována nejprogresivnějším slovesům *have to* a *have got to*, která jsou popsána v samostatné podsekcí. Další podsekce jsou věnovány slovesu *want to* a slovesům *need (to)*, *ought (to)*, a *dare (to)*. V další sekci jsou obecně popsány změny, kterými tato slovesa prochází, např. frekvenční růst či fonetická eroze. Důležitým aspektem, který Krug popisuje, je postupné šíření těchto výrazů z neformální mluvené angličtiny do formálnějších oblastí jazyka.

Sekce 1.3.3 shrnuje poznatky z kapitoly věnované modálním slovesům z obsáhlé korpusové studie Geoffreyho Leech, *Change in Contemporary English* (2010). Leech se zde věnuje oběma hlavními skupinám modálních sloves, tedy modálním slovesům centrálním i opisným. První podsekce popisuje vývoj skupiny centrálních modálních sloves obecně (pokles v uživatelské frekvenci) a posléze se věnuje jejich jednotlivým členům (u méně užívaných výrazů dochází např. k zužování významu a objevují se mnohá formální omezení, jako např. u *shall*). V druhé podsekcí je popisován rapidní vývoj opisných modálních sloves. V potaz je brán výrazný frekvenční nárůst v jejich užití (v britské i americké angličtině, psané i mluvené) a jevy s tím související, např. rozšiřování významu u nejprogresivnějších výrazů, jako např. *have to*, *have got to* či *be going to*, *want to*, atd.

Po teoretické kapitole následuje kapitola s názvem Metodologie (2.), jež popisuje postup vypracování jednotlivých sekcí práce. Praktická část má obsahovat tři druhy textů: (1) krátké doplňkové texty, které mají být zahrnuty přímo v textu jednotlivých částí kapitoly 8.4 v *EMSA*, (2) samostatné krátké studie, jež budou uvedeny ve zvláštní sekci *Související články v EMSA* a (3) cvičení, které bude rovněž přiřazeno do zvláštní sekce v *EMSA*. V metodologické kapitole jsou rovněž zmíněny praktické informace týkající se strukturalizace praktické kapitoly, např. řádkování nebo detaily týkající se obsahu doplňkových textů.

Následuje Praktická kapitola (3.), ve které jsou obsaženy potenciální doplňující a rozšiřující texty (v českém jazyce) pro účely projektu *EMSA*. Sekce 3.1 se skládá z množství krátkých textů, které se přímo vztahují k některé části kapitoly 8.4 z *Mluvnice* a které slouží jako rozšíření či doplnění jejího obsahu. Doplňkové texty k sekci 8.41 zahrnují následující témata: základní skupina modálních sloves (jaká modální slovesa jsou považována za centrální v jiných pojetích než v jakém je skupina prezentována v *Mluvnici*), formální rysy pomocných sloves (rozšiřují text o některé další rysy) a okrajová modální slovesa (je poskytnut výčet skupin sloves s modálním charakterem). Druhá skupina doplňkových a rozšiřujících textů se vztahuje k sekci 8.44 *Sémantický systém modálních sloves z Mluvnice*. V nich je obsažen text s dodatečnými informacemi o druzích modality. Nejobsažnější část sekce tvoří krátké texty týkající se jednotlivých sloves, které podávají rozšiřující informace ohledně distribuce a současných tendencí ve vývoji modálních sloves.

Sekce 3.2 má za úkol přiblížit problematiku modální síly. Úvod tohoto textu obsahuje informace získané z Huddlestonovy a Pullumovy *Cambridge Grammar of the English Language* (2002), které toto téma popisují. Text rovněž obsahuje anglické příklady získané ze sekundárního zdroje spolu s českými překlady. Obsahuje definici konceptu modální síly a její vztah ke konceptu vnitřní a vnější negace. Dále je modální síla stavěna do kontrastu s pragmatickou silou modality; následně je popsána i modalita mediální. Následuje tabulka (týkající se jistotní modality), ve které jsou modální slovesa seřazena od nejsilnějšího k nejslabšímu. Další součástí této sekce je cvičení na doplnění vhodného modálního slovesa v jistotní funkci. Poslední částí je příkladový aparát získaný z paralelního dvojjazyčného korpusu *InterCorp*, který umožňuje získání jak potřebných vět v anglickém originále, tak jejich české protějšky. Ke každému modálnímu

slovesu je přiřazeno několik ilustrativních vět, kde se dané sloveso nachází v jistotní funkci.

Sekce 3.3 obsahuje souvislý text (v českém jazyce) shrnující poznatky popsané v sekci 1.3.1 teoretické kapitoly; na rozdíl od textu v teoretické kapitole však tento výstup obsahuje i názorné příklady, které dané jevy ilustrují. Většina těchto příkladů pochází přímo ze sekundárních zdrojů (původní věty jsou v anglickém jazyce a jsou přeloženy do češtiny autorkou této práce). Tento text je koncipován tak, aby byl dostatečně informativní pro studenty anglické lingvistiky, zároveň je však kladen důraz na selekci informací, které budou pro studenty relevantní. V této sekci jsou k nalezení informace týkající se obecné distribuce modálních sloves, i ohledně jejich zastoupení v jednotlivých registrech. Dále jsou zde informace o výskytu modálních sloves s plnovýznamovými slovesy v různých slovesných tvarech (se slovesy v pasivu, v minulém či průběhovém tvaru) či o jejich výskytu v sekvenci s jiným modálním slovesem nebo se slovesem plnovýznamovým.

Sekce 3.4 rovněž obsahuje souvislý (český) text, který podobně jako text 3.3 zpracovává poznatky popsané v teoretické kapitole (sekce 1.3.2). V této části se nalézají informace o vývoji modálních sloves od druhé poloviny dvacátého století. Stejně jako v předchozím textu se i zde nachází příklady, jež danou problematiku přibližují. V některých případech byly doplněny příklady získané v *BNC* (Britském národním korpusu).

Sekci 3.5 představuje samostatný text založený na specializační práci (2012) autorky této diplomové práce na téma jistotní *have to*. Toto téma bylo do práce zahrnuto vzhledem k jeho aktuálnosti v současné jazykové situaci v oblasti modálních sloves. Původní text byl pro účely této sekce diplomové práce zestručněn a přeložen do českého jazyka. Obsahuje krátký teoretický úvod, který osvětluje problematiku jistotního *have to*. Toto sloveso v posledních desetiletích zaznamenalo rapidní vzrůst v uživatelské frekvenci a jeho význam se začal zobecňovat a rozšiřovat: postupně se začalo využívat i jako prostředek jistotní modality a stalo se tak alternativním výrazem k epistemického *must*. V teoretické části je rovněž popsán způsob, jakým byla získána data pro analýzu tohoto jevu a jsou zde nastíněny výsledky analýzy. V další části následují anglické příklady jistotního *have to* a jejich české ekvivalenty získané v paralelním korpusu *InterCorp*. Tyto příklady jsou rozděleny na věty s neživotným podmětem a na věty

s podmětem životným. Každá tato skupina obsahuje příklady nalezené v korpusu, které do ní náleží. K jednotlivým příkladům jsou připojeny komentáře, které upřesňují povahu *have to*: v některých případech se jedná o zřetelně jistotní funkci, v mnoha případech je ale jeho povaha slovesa dvojznačná. Tabulka s přehledem všech vět a jejich překladů použitých v tomto textu je k nalezení v sekci 7.3 (Appendix).

V závěrečné kapitole (4.) je shrnut cíl práce a popsán postup v jeho plnění. Práce je zvláštní tím, že konkrétní témata pro zpracování v praktické části byla určena až v průběhu studia teoretických zdrojů, které byly kontrastovány s údaji v *Mluvnici*. Práce je dále netradiční právě v tom, že zahrnuje několik poměrně širokých témat, ale i tím, že obsahuje rozmanité druhy textů, jejichž forma se liší v závislosti na povaze jejich případného zapojení do projektu *EMSA*.

V sekci Bibliografie (5.) se nachází seznam odborné literatury a zdrojů, ze kterých práce čerpala.

7. Appendix

7.1 Visit rate of EMSA

http://mluvniceanglictiny.cz - http://...
mluvniceanglictiny.cz [DEFAULT]

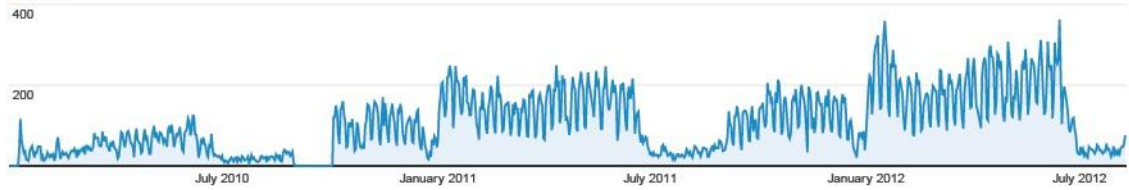
Visitors Overview

Jan 1, 2010 - Aug 9, 2012

● % of visits: 100.00%

Overview

● Visits

65,838 people visited this site

- Visits: 98,764
- Unique Visitors: 65,838
- Pageviews: 362,811
- Pages / Visit: 3.67
- Avg. Visit Duration: 00:04:08
- Bounce Rate: 63.72%
- % New Visits: 66.66%

- **66.69% New Visitor**
85,870 Visits
- **33.31% Returning Visitor**
32,894 Visits

Language	Visits	% Visits
1. cs	83,280	84.32%
2. en-us	5,366	5.43%
3. cs-cz	3,234	3.27%
4. sk	2,371	2.40%
5. en	2,202	2.23%
6. en-gb	872	0.88%
7. ru	618	0.63%
8. de	220	0.22%
9. fr	69	0.07%
10. pl	68	0.07%

[view full report](#)

© 2012 Google

7.2 Sample of a supplementary text embedded in *EMSA*

(a) preview of a page in *EMSA* that already includes a (folded) supplementary text

The screenshot shows the website 'ELEKTRONICKÁ MLUVNICE SOUČASNÉ ANGLIČTINY' by Libuše Dušková and colleagues. The page is titled '8.44.3 Must'. On the left is a navigation menu with categories like 'PŘEDMLUVA', 'ÚVOD', 'MORFOLOGIE', and '8.4 Modální slovesa'. The main content area contains the text: '**Must** vyjadřuje jak modalitu dispoziční (nutnost), tak jistotní (vysoký stupeň přesvědčení mluvčího o faktivnosti děje). Stejně funkce má i české **mušet**, avšak zatímco dispoziční nebo jistotní **význam** českého slovesa vyplývá pouze z kontextu, v angličtině jsou tyto významy alespoň zčásti rozlišeny formálně. Minulý tvar pro dispoziční **must** je **had to** (*I had to wait* musel jsem čekat), kdežto **must** vyjadřující vysokou míru pravděpodobnosti děje odkazuje na minulost vazbou s minulým infinitivem (*it must have been expensive* muselo to být drahé).'. Below the text is a 'Doplňkový text [Škardová 2012]:' section with two sub-items: '8.44.31 Vyjadřování nutnosti' and '8.44.32 Vyjadřování vysokého stupně pravděpodobnosti'. Navigation links are visible at the bottom: '< 8.44.23 **May/might** jako prostředky modality větné up 8.44.31 Vyjadřování nutnosti >'. On the right side, there are sections for 'Cvičení:' (all exercises) and 'Související články:' (Jistotní have to [Škardová 2012]).

(b) detail of the icon/title referring to the supplementary text: the supplementary texts unfolds upon clicking on the icon/title

vysokou míru pravděpodobnosti děje odkazuje na minulost vazbou s minulým infinitivem (*it must have been expensive* muselo to být drahé).

Doplňkový text [Škardová 2012]:

- 8.44.31 Vyjadřování nutnosti
- 8.44.32 Vyjadřování vysokého stupně pravděpodobnosti

< 8.44.23 **May/might** jako prostředky modality větné up 8.44.31 Vyjadřování nutnosti >

(c) supplementary text, unfolded

vysokou míru pravděpodobnosti děje odkazuje na minulost vazbou s minulým infinitivem (*it must have been expensive* muselo to být drahé).

Doplňkový text [Škardová 2012]:

Distribuce v registrech

Z hlediska distribuce se v odborných textech dává přednost spíše dispozičnímu (*deontic*) významu, zatímco v konverzaci převažuje jistotní význam *must*, např. *Your feet must feel wet now*. Určitě teď máš mokré nohy. nebo *It must have fallen out trying to fly*. Určitě vypadlo, když se pokoušelo létat. Důvodem pro méně časté použití dispozičního významu (nutnost) v mluveném jazyce je tendence k využívání jemnějších autoritativních prostředků. V beletrii a žurnalistice se často pojí s minulým infinitivem (odkaz na minulost), např. *So the wind must have blown it here*. Takže to sem musel vítr přivát. V odborných textech se nezřídka vyskytuje se slovesem v pasivním tvaru (mluvčí se tak vyhne nutnosti explicitního vyjádření původce děje). V konverzaci se ve spojení s minulým infinitivem využívá zejména pro vyjádření logické nutnosti (jistotní modalita), např. *There must have been about four hundred at the most*. Muselo jich tam být nanejvýš čtyři sta. (Biber et al., 1999: 495-500)

Vývojové tendence

Frekvence používání *must* v posledních pěti dekadách klesla. Tento pokles se dává do souvislosti s rostoucím užíváním sloves *have to*, *have got to* a *gotta*. Významový rozsah *must* se v neformální mluvě zúžil. V mluveném projevu se nyní využívá především jen ve své jistotní funkci, zatímco *have to* se stalo nejčastějším výrazem vyjadřujícím povinnost a nutnost. (Mair, 2006: 103-105) Deontická funkce *must* (zejména ve spojení s podmětem v první nebo druhé osobě) je dále nahrazována například modálním slovesem *should* nebo plnovýznamovým slovesem *need to*, v mluveném projevu pak výrazy *have to*, *need to* a *(have) got to*. Tento jev se připisuje tendenci mluvčích volit mírnější výrazy pro vyjádření povinnosti. *Must* však i nadále zůstává jediným běžným prostředkem pro vyjádření epistemické nutnosti. (Leech, 2010: 87-89)

-
- 8.44.31 Vyjadřování nutnosti
 - 8.44.32 Vyjadřování vysokého stupně pravděpodobnosti

< 8.44.23 *May/might* jako
prostředky modality větné

up

8.44.31 Vyjadřování nutnosti >

7.3 List of examples of epistemic *have to*

- 4 bed once more, and sooner or later he 'd have to stand up again. (A)
- 46 And that's what you asked the staff. Had to be. (E)
- 75 the desk as he made for the door. Anything had to be better than this. (A)
- 80 This means the frontal aspect has to be assertive to make a quick impression, (A)
- 98 "This change had to come, but people have got to be discreet about (A)
- 101 We argued that the Code had to have binding force in order for seclusion and (A)
- 121 different story from what we were taught, we eventually have to break free. (E)
- 142 But any future government has to start from here, playing the hand of cards it (A)
- 281 Once Delta's down, it has to stay down. (A)
- 283 It had to be impossible. Why would he be at the Cowper (E)
- 284 It had to be a cold-caller, because all her friends knew this (E)
- 285 It couldn't be happening. It had to be some weird kind of delayed hallucination.
(E)
- 287 It had to be some sort of mistake, of course. (E)
- 295 I 'm too old for MySpace It had to happen, and it has. Age has crept up on me (A)
- 297 They look very alike you see, and so it had to be her. It could not be anyone other
than (E)
- 319 This man has to have something in him to make him capable of mauling (E)
- 325 the teenage Hitler clone created by Nazi doctor Josef Mengele had to have a similar
upbringing to the original Hitler for the (A)
- 426 And where was it written that a great ranch had to be about beef cattle and
nothing else? (A)
- 474 put my key in the door and thought : Something Has To Change. (A)
- 476 That space has to be filled. I have sworn to myself that I (A)
- 480 But they still have to get their money back in the end. (A)
- 506 No, there had to be another explanation. (E)
- 509 try to see where you went wrong. There has to be something basic that we're
missing. (E)
- 522 I 'd bet they had to work fast on plan B, which was to (A)
- 706 that I started realising that, of course, you had to divide it by 52, which worked out
at something (A)
- 752 in the emergency department, Kerry supposed that you had to work that fast. (A)
- 672 He would have to be a complete idiot to try for Kirkwood in front of us. (E)
- 693 A wide, full-length mirror, fixed to the wall which divided the room from the room
beyond, which Fabel surmised would have to be the kitchen, reflected the bed. (E)